

Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristövaihtoehdot, vastineet saapuneisiin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Kriteeristövaihtoehdoista pyydettiin lausuntoja 3.4.-21.4.2024. Saadut lausunnot, mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet on koottu tähän dokumenttiin. Lausunnot ja mielipiteet ovat pääosin tiivistelmiä. Kaikki lausunnot ja mielipiteet saapuivat sähköpostitse. Lausunnot ja mielipiteet on numeroitu saapumisjärjestyksessä. Asiakirja on laadittu selkeyden vuoksi siten, että vastineet sijaitsevat sen lausunnon osan tai lauseen kohdalla, johon on katsottu tarpeen vastata.

1. Lapsiystävällinen kunta-koordinaattori	
lausunnon tiivistelmä	vastine
Lapsiystävällinen kunta -kandidaatin näkökulmasta katsottuna lapsivaikutusten arviointi olisi tässä varmaan hyvä tehdä hieman tarkemmin.	Lapsivaikutusten arviointia tehdään osana yleistä vaikutusten ennakoarviointia.
2. Pohjois-Savon hyvinvointialue	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Lausuntovastauksessamme emme ota kantaa eri kriteeristö vaihtoehtoihin vaan tarkastellaan kokonaisuutta ja vaikutuksia yleisemmällä tasolla.</p> <p>Terveydenhuollon palveluiden näkökulma: Terveydenhuollon palveluita tuotetaan aluevaltuuston hyväksymän palvelustrategian ja sen osana palveluverkon mukaisesti. Tässä vaiheessa valmistelussa olevaan uuteen palveluverkkoehdotukseen ei eri kriteeristövaihtoehdoilla ole oleellista merkitystä terveydenhuollon toiminnan kannalta. Aluevaltuusto tulee käsittelemään uusinta palveluverkkoehdotusta kesäkuussa 2024 ja päättämään tuolloin uudesta palveluverkosta.</p> <p>Kotiin vietävien palvelujen näkökulma: Ikääntyneiden toimialan periaatteena on tukea ikääntyneiden mahdollisuutta elää arvokkaasti, turvallisesti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla sekä järjestää tarpeen mukaan ympärivuorokautista asumista ja hoitoa. Lähtökohtana ovat esisijaisesti asiakkaan kotona asuminen ja palveluiden järjestäminen kotiin tai kodinomaiseen ympäristöön elämän loppuun saakka. Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot, lyhytaikaisjaksot, kuntouttavat arviointijaksot sekä kuntoutus tukevat kotona asumista.</p>	Selostusta täydennetään tiedoilla koskien kotihoidon järjestämistä. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

<p>Palveluiden tuottamisen näkökulmasta tiivis yhdyskuntarakenne, jossa kotiin vietävien palveluiden asiakkaat asuvat lähellä toisiaan, on luonnollisesti kustannustehokkain. Tätä teemaa on aiemmassa kaupunkisuunnittelussa edistetty ns. palvelukampus ajattelulla. Ikääntyneen kannalta palvelujen saavutettavuus ja asuinympäristön esteettömyys ovat myös keskeisiä tekijöitä, jotka mahdollistavat mahdollisimman itsenäistä asumista. Tärkeintä kuitenkin on iäkkään omat lähtökohdat ja kyky elää oman näköistään arkeaan omassa kodissaan läheistensä tukemana.</p>	
---	--

3. Kehittämisyhdistys Kalakukko ry

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Kuopion kaupungin ei tule asettaa liian tiukkoja kriteereitä uudisrakentamiseen tai vapaa-ajan asunnon muuttamisesta vakituiseksi asunnoksi. Huomiona kriteeristövaihtoehtoissa esitettyyn ainoaan eroon, joka liittyy alle 1, 2 tai 3 kilometrin etäisyyttä vilkkaalle koulukuljetusreitille. Koulukuljetusten kustannusten osuus on joka tapauksessa pieni perusopetuksen kokonaiskustannuksista.</p>	<p>Vuonna 2023 perusopetuksen toimintamenot oppilasta kohden Kuopiossa olivat 10958 € / oppilas. Vuonna 2023 koulukuljetusten kustannukset Kuopion kaupungille olivat koulukuljetuksen järjestämisestä vastaavien asiantuntijoiden mukaan n. 4,7 milj.€ vuodessa. Koulukuljetusten osuus kaikista perusopetuksen kuluista on noin 4 %. Verrattuna Suomen kymmeneen suurimpaan kaupunkiin koulukuljetuksen järjestämiskustannukset ovat lähes kaksinkertaiset keskiarvoon verrattuna.</p> <p>Kuntien verot 2024-selvityksen (Veronmaksajain keskusliitto) mukaan mediaanituloisen perheen (2 vanhempaa) esimerkkipuolison maksama kunnallisveron määrä on vuonna 2024 yhteensä 3190 € vuodessa. Jos tästä summasta jyvitetään koulukuljetuksiin menevä osuus koko kaupungin budjettiin peilattuna (noin 0,80 %) saadaan summaksi 25,62 €. Selvitysalueella kuljetusten piirissä olevaa oppilasta kohden kustannukset ovat noin 1970 € / vuosi / kuljetettava oppilas. Laskennallisesti yhden mediaanituloisen vanhemman vuodessa maksamista kunnallisveroista 61,75 % käytetään vuodessa koulukuljetuksiin, jos kaupunki on sen velvollinen järjestämään.</p> <p>Tarkasteltaessa kunnallisverojen kertymää mediaanituloisen vanhemman koko työ- ja eläkevuosien osalta (40 vuotta töissä ja 20 vuotta eläkkeellä), yhdellä koulukuljetusten piirissä olevalla lapsella on arvion mukaan noin 6 %-yksikön alentava vaikutus perheen kokonaisverokertymään verrattuna perheeseen, joiden lapsille ei tarvitse järjestää</p>

koulukuljetuksia. Suhteellinen osuus kasvaa, mitä pienemmät tulot vanhemmilla on. Jos molemmat vanhemmat saavat kuukaudessa palkkatuloa noin 2500 € / kk ja pariskunnalla on kaksi lasta, kaikista heidän elinaikanaan maksamista kunnallisveroista käytetään keskiarvolla laskettuna noin 16,38 % (33 796 €) pelkästään heidän omien lastensa koulukuljetusten järjestämiseen. Vastaavat luvut kaksilapsisen pariskunnan osalta, joiden lapset eivät ole koulukuljetusten piirissä, ovat 0,8 % (1664 €). Jälkimmäisessä tapauksessa osuus menee yleisesti kaikkien koulukyytien järjestämiseen, vaikka lapset eivät ole itse oikeutettuja koulukuljetukseen. Luvut on laskettu henkilöiden eliniän aikana ilman inflaatiokorjauksia nykyisellä kustannustasolla laskettuna.

Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee taten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa.

4. Syvänniemen kyläyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä

Ensinnäkin haluaisimme korjattavaksi tai ainakin suunnitteluissa huomioitavaksi seuraavia teidän esittelymateriaaleissa olevia asioita:
1) Eri alueilla käytettävät työkalut s3, jossa Syvänniemi on merkattu neliöllä: Ei asemakaavaa, ei kaupungin maanhankintaa. kun mielestämme oikea olisi tuo kolmio: kaupungin tonttien myyntiä, ei asemakaavaa (on osayleiskaava?)
2) kriteeristö, vaihtoehdot, raportti s44, siinä Syvänniemi on merkitty: Muutosalueet ja

vastine

Lausunnossa esitetyt huomiot koskevat sekä vuonna 2016 laadittua Maaseuturakentamisen periaatteet-linjausta että vuonna 2019 tehtyä Suomen ympäristökeskuksen YKR-demo-hankkeen loppuraporttia. Niissä olevia mahdollisia virheitä tai vanhentuneita tietoja ei ole lähdetty erittelemään materiaaleissa. Tiedot ovat siis jo yli viisi vuotta vanhoja. Suomen ympäristökeskuksen YKR-demo-hankkeessa (2019) tarkasteltiin Kuopion seudun erilaisia

ikäntyneidenmuuttovoittoalueet, joka ei meidän kyläläisten käsityksen mukaan pidä millään lailla paikkaansa. Syvänniemen pitäisi olla ehdottomasti kohdassa: Kasvualueet ja lapsiperheiden muuttovoittoalueet. Tässä on myös erittäin tärkeä huomioitava seikka: Syvänniemeltä on vielä kohtuullisen lyhyt työmatka (noin 30min) Kuopion keskustaan. Syvänniemen asutuksen ja muiden toimintojen kehittyminen tukee ja mahdollistaa Karttulan kehityksen.

Ja sitten sopiva välimatka vilkkaalle koulukuljetusreitille:

- 1) Syvänniemen pienten koulu asettanee kävelymatkalle omat rajoitteensa.
- 2) huomioitava, että Syvänniemen läpi kulkee myös Karttulan koulun oppilaaksiottoalueen koulukuljetusreitti, joka antaa ainakin isommille pitemmät kävelymatkat.
- 3) Ehdotamme sopivaksi etäisyydeksi koulukuljetusreitiltä kriteeristön vaihtoehtoa 3 koskien loma-asunnon muuttamista vakituiseksi.

vyöhykkeitä asutusrakenteen ja toiminnallisuuden näkökulmasta. Tätä aluejakoa käytetään kriteeristön vaikutustenarvioinnissa kuvaamaan erilaisia alueita tarkemmin kuin esimerkiksi postinumeroon perustuvalla aluejaolla on mahdollista tehdä. Selvityksessä Syvänniemen alue on todettu lapsiperheiden muutosalueeksi. Lapsiperheiden muutosalueet kuvaavat alueita, joissa lapsiperheiden muuttoliike on kääntynyt keskipitkällä tai lyhyellä aikavälillä muuttotappioksi, mutta suhteessa alueen ikäluokan kokoon muutos on vielä melko hidasta. Hidas muutos kuvastaa yleensä alueiden kehitysvaihetta selkeimmän kasvun tai pidemmän tasapainovaiheen jälkeen. Syvänniemelle on laadittu yleiskaava vuoden 2016 tehdyn linjauksen jälkeen, joten tilanne on voinut muuttua siltä osin.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

5. Syvänniemen vanhempainyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä

Vuonna 2023 meille valmistui upea ja kovasti odotettu päiväkotij- ja koulurakennus. Nyt tilanne on se, että päiväkotimme on täynnä, eikä kylälle muuttavat uudet lapsiperheet saa lapsiaan päiväkotiin. Päiväkodin ohessa olevan pienen 0–2-luokkaisen koulumme puolella alkaa oppilaita olemaan lähemmäs 30 ensi syksynä ja täysi päiväkotiviittäisi siihen, ettei lapsimäärä koulussamme ole vähenemään päin.

Miten voimme yhdessä Kuopion kaupungin kanssa varmistaa, että nykyiset ja uudet kylämme perheet saavat lapsensa tulevaisuudessakin varhaiskasvatukseen ja kouluun Syvänniemelle, ja tämän myötä tonttikaupan ja rakentamisen kehittymään positiiviseen suuntaan? Olisiko päiväkotij- ja koulutilojen riittävyyden sekä kylän kehityksen jatkuvuuden turvaamiseksi ratkaisu ottaa

vastine

Lausunto on toimitettu eteenpäin tiedoksi kaupungin organisaatiossa varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta vastaaville tahoille.

hyvin pohjustettu muuntojoustavuus käyttöön ja rakentaa lisätilaa päiväkotij- ja koulurakennukseemme?

6. Kurkimäen kyläyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä

Kriteeristö vaihtoehto 3 on kannatettavin (3 km etäisyys).
Yleisiä kommentteja:
- Valittava kriteeristö ei siis salli esimerkiksi "lapsettomaan" pariskuntaa muuttamaan vapaa-ajan asuntoa vakituiseen asuinkäyttöön jos esim. alle 3 km etäisyys kyläkouluun ei täyty (kriteeri 3) - millä kieltö on perusteltavissa?

- Toinen esimerkki: Asuintalon saa jatkossa rakentaa esim. vaikka 10 km päähän alakoulusta/koulukyytilinjasta, mutta 4 km päässä olevaa vapaa-ajan asuntoa ei saa muuttaa vakituiseksi asunnoksi? - jos näin tulee olemaan, miten tämä on perusteltavissa?

vastine

Laadittaessa kaavaa sekä käsiteltäessä poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua alueita tarkastellaan sijaintinsa ja ominaisuuksiensa näkökulmasta. Harkinnassa asiaa on tarkasteltava riittävän laaja-alaisesti sekä yhdenvertaisuuden vaatimukset täyttävällä tavalla. Ratkaisuille tulee olla maankäytöllinen peruste. Tällöin esimerkiksi maanomistajan henkilökohtaiset ominaisuudet eivät ole tarkasteltava seikka. Käyttötarkoituksen muutos loma-asunnosta vakituiseksi asunnoksi saattaa aiheuttaa odottamattomia kustannuksia kunnalle, koska se myönnetään kiinteistölle, ei hakijalle. Esimerkiksi koulukuljetusten järjestämisen tarve saattaa ajankohtaistua vasta kiinteistön tulevan omistajan aikana. Lausunnossa mainittu myöntävä kriteeri 3 ei ole sijainnista riippuva.

Lähtökohtaisesti pysyvän asumisen sijoittuminen on ratkaistu alueella voimassa olevassa asematai yleiskaavassa. Lisäksi Kuopion kaupungin omassa linjauksessa (Maaseuturakentamisen periaatteet, 2016) on määritelty sisämaa-alueille sijoittuvien rakennuspaikkojen mitoitus perustuen edullisuusvyöhykkeisiin ja emätiloihin. Edullisuusvyöhykkeissä on myös otettu huomioon sijainti siten, että yhdyskuntarakenteen kannalta edullisimmille paikoille saa toteuttaa enemmän rakennuspaikkoja kuin vähemmän edullisille paikoille. Kriteeristö koskee ainoastaan olemassa olevia tai kaavoitettuja vapaa-ajan asuntojen rakennuspaikkoja. Kriteeristön selostuksessa asia käydään läpi kriteerien yksityiskohtaisissa perusteluissa. Kriteeristön puoltavan kriteerin 1 mukaisesti alle 5 kilometrin etäisyydellä alakoulusta sijaitsevan vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutos on lähtökohtaisesti mahdollista.

<p>- Mitkä ovat todelliset kustannussäästöt Kuopion mittakaavassa koulukyytien osalta jos vapaa-ajan asuntojen muuttamista yleiseen käyttöön rajoitetaan?</p>	<p>Koulukuljetusten kustannusvaikutuksia on käsitelty tarkemmin Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 3. Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee taten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa.</p>
---	--

7. Rytökylä-Salmenrannan kyläyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Me, Rytökylä-Salmenrannan kyläyhdistys ry:ssä, olemme tutustuneet kriteeristövaihtoehtoihin koskien vapaa-ajan asuntojen muuttamisesta pysyvään asumiseen ja kommentoimme annettuja vaihtoehtoja seuraavasti:</p> <p>VE 1 – Rajoittaa liikaa mahdollisuuksia muuttaa vapaa-ajan asuntoja pysyviksi asunnoiksi VE2 - Rajoittaa liikaa mahdollisuuksia muuttaa vapaa-ajan asuntoja pysyviksi asunnoiksi VE3 – Annetuista vaihtoehtoista tuemme vaihtoehtoa numero kolme (VE3) vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä. Tämä vaihtoehto tarjoaa annetuissa rajoissa laajimmat mahdollisuudet asukkaille hakea käyttötarkoituksen muutosta ja vastaa alueellisen kehityksen tarpeisiin. Pidämme kuitenkin kolmen kilometrin sääntöä liian pienenä ja ehdotamme kilometri rajan poistamista kokonaan. Kolmen kilometrin maksimietäisyys koulukuljetusreitille on käytännössä liian lyhyt ja jättää potentiaalisia houkuttelevia asuinpaikkoja, kuten kylällämme Ritoniemen, kehitysmahdollisuuksien ulkopuolelle. Kuopion pitäisi pitää kaikki alueet elinvoimaisina. Maaseutua voidaan tarvita näinä epävarmoina</p>	<p>Hajalleen pitkin maaseutua rakentamista ei pidetä tehokkaana ja kestäväenä yhdyskuntarakenteena. Lähtökohtana tulee olla, ettei kaupungin toimenpiteillä edesauteta rakentamaan syrjäiseen paikkaan ilman tarkempaa suunnittelua, eikä kaupunki muutoinkaan, esim. vesiosuuskuntien viemäriverkon tuen muodossa, edistä hajalleen rakentamista. Toisaalta ei ole perusteltua suoranaisesti estää ketään asettumasta syrjemmällekään, jos asianomainen nimenomaisesti sitä haluaa. Kuopiossa mitoitus on vuoden 2007 lopulta alkaen perustunut edullisuusvyöhykkeisiin. Edullisimmille alueille on saanut rakentaa oleellisesti enemmän kuin epäedullisille alueille. Vyöhykejako perustuu sijaintiin yhdyskuntarakenteessa (etäisyydet, palvelut, tiestö, verkostot jne.), vakinaisen asutuksen määrään, kaupungin keskustaajaman</p>

aikoina. Kaupungin ei pidä tehdä sellaisia päätöksiä, millä hankaloitetaan elämää.

Rytökylä-Salmenrannan kyläyhdistys ry. pitää tärkeänä, että vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muutoksiin suhtaudutaan Kuopion kaupungin taholta lähtökohtaisesti myönteisesti. Väestön vähentyessä ja ikääntyessä etenkin lapsiperheiden asettuminen alueelle, kauemmaksikin, on hyväksi. Jokainen lapsi, olipa hän koulukyyditettävä tai ei, on aina toivottu ja tärkeä jäsen kyläyhteisössämme. Lasten koulukyyditysten kustannuksia ei voi pitää kriteerinä muutostarveratkaisuille: tarve kyydityksille on kuitenkin lapsen kohdalla kouluajan mittainen, eli määräaikainen, mutta perhe voi asettua mieleiselle asuinpaikalleen pitemmäksikin aikaa kerryttämään verotuloja. Niin kuin kaupunki itse toteaa, käyttötarpeen muutoksenhakijoita on alueella maltillisesti, jolloin kustannusvaikutus jäisi muutenkin verrattain pieneksi. On huomattava, että kaikki käyttötarkoituksen muutoksenhakijat eivät ole lapsiperheitä. Liian tiukoilla kriteereillä Kuopio jättää nämä hakijat tarpeettomasti ulkopuolelle. Se ei ainoastaan tarkoita verotulojen menettämistä kaupungille. vaan arjen haittaa yksityisille asukkaille.

Käyttötarpeen muutospäätöksiä tehtäessä olisi hyvä huomioida niiden kokonaisvaltainen vaikutus Vehmersalmen alueen veto- ja pitovoimaan. Kylän elinvoimaisuudelle ja asukkaiden hyvinvoinnille on tärkeää, että Vehmersalmen palvelut, etenkin lähikoulu, terveyspalvelut ja kauppa säilyvät. Luonnollinen edellytys palveluiden säilymiselle on se, että alueella on riittävästi asukkaita ja asiakkaita.

Haluamme kritisoida myös koulukuljetusreitteihin perustuvaa suunnittelua ylipäänsä, sillä reitit voivat

kasvusuuntiin ja muihin maankäytön edullisuustekijöihin sekä yleiskaavamerkintöihin. Mitoitus ei koske ajan tasalla olevan kaavan osoittamaa rakentamista.

Maaseuturakentamisen periaatteet on päivitetty edellisen kerran vuonna 2016. Kriteeristö ei muuta voimassa olevaa maaseuturakentamisen periaatteita ja linjauksessa määritelty perusrakennusoikeus säilyy. Kriteeristö täydentää käyttötarkoituksen muuttamisen periaatetta niiden rakennuspaikkojen osalta, jotka ovat toteutuneet tai jotka on kaavoitettu vapaa-ajan asunnoiksi.

Koulukuljetusten kustannusvaikutuksia on käsitelty tarkemmin Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 3. Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee taten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa.

Merkittävä osa olemassa olevista vapaa-ajan asunnoista sijaitsee alle 5 kilometrin etäisyydellä lähimmältä alakoululta. Näiden asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituiseen asumiseen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturi-kampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä.

Jokainen käyttötarkoituksen muutos tarkastellaan yksitellen suunnittelutarveratkaisu-

<p>muuttua. Potentiaalinen asukas ei voi ennakoida kaupungin salaisina pitämiä koulukuljetusreittejä tai vaikuttaa niihin. Esimerkiksi kesämökin ostopäätöstä tehtäessä asukas ei voi mitenkään vakuuttua siitä, saako käyttötarkoituksen muutettua vai ei. Edellytykset koulukuljetusreittien olemassaololle voivat ilmaantua tai kadota yllättyen. Kaupunki on halunnut, että kriteerit eivät ole hakijasta riippuvaisia. Se kuitenkin aiheuttaa tilanteen, jossa mm. naapuruston lapsiluku vaikuttaa hakijan saamaan päätökseen. Yksittäiselle asukkaalle tilanne voi olla arvaamaton ja lopulta kohtuuton.</p>	<p>tai poikkeamispäätösharkinnan yhteydessä. Mahdollisuutta vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamiseen voi tiedustella esim. ennen kaupantekoa.</p>
--	---

8. Savulahden kylätoimikunta

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>YLEISTÄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v.1993 Riistavedelle tehty yleiskaava koskee myös Savulahden kylää. Ed. mainitulla vuosikymmenellä kylälle rakennettiin useita, uusille rakennuspaikoille rakennettuja OK-taloja. - Savulahdessa on Riistaveden vesiosuuskunnan toimittama puhtaan- ja jäteveden vesijohtoverkosto. Verkoston nykyinen kapasiteetti riittää kohtuullisen käyttäjämäärän lisäämiseen. Jätevesiverkoston rakentamisen aikoihin (2015–2016) liittyminen koettiin kaupungin puolelta ”pakottavaksi” ja siitäkin syystä kaikki eivät liittyneet verkostoon. Uusien rakennuspaikkojen osalla asian pakottavuutta ei tule korostaa, sen sijaan mahdollisuutta ottaa oleva palvelu käyttöön. - Savulahti on ”rantakylä”. Verkoston reitti on valittu niin, että myös ranta-asujilla on mahdollisuus liittyä, myös kesäasukkaita onkin liittynyt verkoston käyttäjiksi. Tälläkin vähennetään ympäristölle haitallisia vaikutuksia. - Luonnoksessa Vehkalampi on nimetty pientaajamaksi, varmaan koulun vuoksi. Se on OK. Savulahti tarjoaa kunnallisteknisesti Vehkalampea paremmat palvelut. <p>KOMMENTIT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uusilla asukkailla lisätään alueen elinvoimaisuutta ja palveluiden säilymistä. - kaavaluonnoksessa kesäasuntojen muuttamiseen ympärivuotiseksi suhtaudutaan positiivisesti. Hyvä asia. Ymmärrämme niin, että ranta-alueilla ja kuivalla maalla sijaitsevalla vapaa-ajan asunnolla on samat kriteerit. Savulahdessa olevien loma-asuntojen matka maantielle on yleisesti alle 2 km - Positiivista on, että jo olevien, mutta huonokuntoisten rakennusten korvaaminen uusilla 	

on kaikilla vyöhykkeillä mahdollista.

- Luonnoksessa mainittu emätilamitoitus, koskeeko näitäkin sama km rajoitus kouluun tai taajamaan. Joku voi haluta rakentaa sukunsa maalle, mutta se ei täytä tuota km vaatimusta. Tässä tulee tuo punaisella painettu tekstiosuus; uusista rakennuspaikoista pidättäydytään. Tällä estetään mahdollisuutta tilavamman asuinpaikan valintaan ja paluuta juurilleen.

- MITEN tästä mahdollisuudesta muuttaa kesäasunto ympärivuotiseksi tiedotetaan?

- MITEN maanomistajat saavat tiedon mahdollisuudesta tarjota uusia rakennuspaikkoja?

- MARKKINOIKO KAUPUNKI aktiivisesti taajamien tyhjillään olevia valmiita tontteja?

- KUN kaupunki on voinut laskea, että Riistavedellä on tyhjillään lähes 200 rakennusta ja että tyhjillään olevia rantapaikkoja on lähes 90, niin eikö näitä ihmisiä voi informoida tilanteesta. Jospa niistä joku innostuisi luopumaan tontista, kohtuullista korvausta vastaan, tietysti. Tai nostamalla asian

Kuopiossa mitoitus on vuoden 2007 lopulta alkaen perustunut edullisuusvyöhykkeisiin. Edullisimmille alueille on saanut rakentaa oleellisesti enemmän kuin epäedullisille alueille. Vyöhykejako perustuu sijaintiin yhdyskuntarakenteessa (etäisyydet, palvelut, tiestö, verkostot jne.), vakinaisen asutuksen määrään, kaupungin keskustaajaman kasvusuuntiin ja muihin maankäytön edullisuustekijöihin sekä yleiskaavamerkintöihin. Mitoitus ei koske ajan tasalla olevan kaavan osoittamaa rakentamista.

Maaseuturakentamisen periaatteet on päivitetty edellisen kerran vuonna 2016. Kriteeristö ei muuta voimassa olevaa maaseuturakentamisen periaatteita ja linjauksessa määritelty perusrakennusoikeus säilyy. Kriteeristö täydentää käyttötarkoituksen muuttamisen periaatetta niiden rakennuspaikkojen osalta, jotka ovat toteutuneet tai jotka on kaavoitettu vapaa-ajan asunnoiksi.

Kriteeristöstä on tarkoitus tiedottaa lopullisen päätöksentekoprosessin jälkeen erillisillä tiedotteella, mediatiedotteella sekä sosiaalisen median julkaisuilla. Myös verkkosivuillemme päivitetään käytännön tietoa ja ohjeita asiaan liittyen. Useat paikallismediat ovat jo tehneet artikkeleita asiaan liittyen ja Kuopion kaupunki toivoo, että tietoisuus asian tiimoilta lisääntyy myös sitä kautta.

Ensisijaisesti tiedottamalla mahdollisuudesta ja selvittämällä asiaa esimerkiksi lupavalmistelijoiden kautta. Tiedustelu ja neuvonta ovat lähtökohtaisesti maksuttomia palveluita kaupunkilaisille.

Myynnissä olevat tontit ovat löydettävissä mm. Kuopion kaupungin verkkosivujen ja karttapalvelun kautta. Lisäksi niitä markkinoidaan mm. erilaisissa tapahtumissa ja messuilla.

Asiasta on keskusteltu valtuustoryhmien puheenjohtajien kanssa keväällä 2024. Tiedottamiseen voi liittyä haasteita liittyen mm. käytössä oleviin resursseihin sekä henkilötietoihin liittyen. Osa kiinteistöjen omistajista voisi kokea suorat yhteydenotot

<p>tiedotusvälineiden kautta esiin.</p> <p>- Kalliin kunnallistekniikan rakentamista Vanuvuoreen voidaan näilläkin toimilla viivästyttää ja lisäasutusta sinne, missä palvelut ovat jo olemassa.</p>	<p>loukkaavana tai muutoin negatiivisena asiana.</p> <p>Käyttötarkoituksen muutostyöt kriteeristön mukaisilla alueilla tukevat olemassa olevien koulujen elinvoimaa ja säilymistä, sijoittuen samalla pääasiallisesti yhdyskuntarakenteen ja kaupungille tulevien kustannusten näkökulmasta järkeville paikoille.</p>
--	---

9. Nilsin pitäjäraati

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Nilsin pitäjäraati pitää tärkeänä, että vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutoksiin suhtauduttaisiin niin sallivasti kuin mahdollista. Nilsissä on paljon vapaa-ajan asukkaita, jotka haluaisivat muuttaa alueelle pysyvästi, emmekä näe mitään syytä tämän rajoittamiselle. Sallimalla vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muutoksia vakituisiksi asunnoiksi voitaisiin tukea merkittävästi maaseutualueiden elinvoimaa.</p> <p>Kriteeristössä on keskitytty erityisesti koulukuljetusten kustannuksiin, vaikka todellisuudessa käyttötarkoituksen muutosta hakevista suurin osa lienee eläkeikäisiä. Muutenkin toivomme, että maaseudun lapsiperheitä ei nähtäisi pelkästään kuluverinä, vaan tärkeinä elinvoiman tuojina ja säilyttäjinä. Jos koulumatkoja kuitenkin pidetään kriteerinä, Nilsin pitäjäraadin mielestä pisimmän kilometrimäärän salliva vaihtoehto VE3 on vaihtoehtoista paras.</p>	<p>Käyttötarkoituksen muutostyöt kriteeristön mukaisilla alueilla tukevat olemassa olevien koulujen elinvoimaa ja säilymistä, sijoittuen samalla pääasiallisesti yhdyskuntarakenteen ja kaupungille tulevien kustannusten näkökulmasta järkeville paikoille.</p> <p>Koulukuljetusten kustannusvaikutuksia on käsitelty tarkemmin Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 3. Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee taten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa. Huolimatta koulukuljetusten piirissä olevien rakennuspaikkojen suhteellisen suuresta osuudesta, suurin osa käyttötarkoituksen muutoksen hakijoista on ollut viime vuosina lähellä eläkeikää olevia henkilöitä, joiden lapsimäärät ovat olleet hyvin pieniä. Asiaa tulee kuitenkin tarkastella pitkällä aikavälillä, sillä</p>

	koulukuljetusten järjestämisen tarve saattaa ajankohtaistua vasta kiinteistön tulevan omistajan aikana.
10. Tahkon kyläyhdistys ry	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Tahkon kyläyhdistys ry on omalta osaltaan tutustunut Kuopion kaupungilta tulleeseen materiaaliin koskien vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristövaihtoehtoja. Kriteeristö ei varsinaisesti sovellu Tahkon alueen vapaa-ajan asuntoihin, koska Tahkon alueella on olemassa asemakaava.</p> <p>Kriteeristö kattaa haja-asutusalueella sijaitsevan rakentamattoman tontin tai nykyisen loma-asunnon statuksen muuttamiseksi vakituisen asumiseen. Toisin sanoen se koskee alueita, joille ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai voimassa olevaa asemakaavaa. Kriteeristössä pitäisi selvästi ilmaista oikeusvaikutteisen yleiskaava, rantakaava- ja asemakaava-alueella muutoksen edellytykset ja muutoksen estävät kriteerit vakituiselle asumiselle. Esimerkiksi Tahkon alueella yleiskaavassa AP ja asemakaavan RM merkinnöillä osoitetuille alueille on käytännössä saanut kiinteistölle vakituisen asumisen statuksen.</p> <p>Huomionarvoista on, että puoltavia kriteereitä on kolme kappaletta ja kieltäviä kriteereitä on kahdeksan kappaletta. Yhden puoltavan kriteerin täytyessä, edellytykset vakituiselle asumiselle täyttyvät, mutta muutoksen estää yhdenkin kieltävän kriteerien täytyminen.</p> <p>Vaikka lausuntopyyntö koski ainoastaan näkemyksiä kolmesta eri kriteeristövaihtoehdosta (VE1, VE2 ja VE3) sekä niiden vaikutustenarvioinnista, niin mielestämme myös muu sisältö kaipaa korjaamista, johon olemme myös esittäneet kommentimme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. puoltavia kriteereitä 2. kieltäviä kriteereitä 3. poikkeama ja suunnittelutarveratkaisujen muuttujia <p>Alle 3 tai 5 kilometrin koulumatka turvalliseksi katsottavaa reittiä pitkin & alle 1 kilometrin turvallinen kävelymatka vilkkaalle koulukuljetusreitille: Opetushallituksen koulukuljetusoppaassa määritellään koulumatka siihen käytetyn ajan perusteella. Myös</p>	<p>Alueen pysyvään asumiseen soveltuvat alueet on määritelty alueen voimassa olevassa yleiskaavassa. Koko Tahkon alueella oikea suunnittelutyökalu pysyvän asumisen mahdollistamiseksi on asemakaavoitus. Vaikka Tahkon alue on erityistapaus muihin taajamiin verrattuna sen ollessa seudun keskeisin matkailukeskus, Tahko on samalla yksi Kuopion kaupungin monesta asemakaavoitetusta taajamasta. Täten sitä tulee käsitellä samoilla ehdoilla kuin muitakin asemakaavoitettuja taajamia kaupungin alueilla. Tahkon alue on tästä syystä jätetty tämän selvitystarkastelun ja kriteeristön ulkopuolelle, kuten on tehty muidenkin asemakaavoitettujen taajamien kohdalla. Tahkon alueen yleiskaavan mahdollisesta päivittämisestä on keskusteltu Tahkon Kyläyhdistyksen kanssa alkukesällä 2024 ja aiheesta järjestettiin yleisötilaisuus 12.6.2024. Yhteistyö asian tiimoilta jatkuu myös kriteeristön valmistelutyön jälkeen.</p> <p>Kuopion kaupunki on hyväksynyt edellisen kerran kaupungin koulukuljetusperiaatteet Kasvun ja oppimisen lautakunnassa 21.2.2023 koskien lukuvuotta 2023–2024. Sen mukaan päivittäiseen koulumatkaan käytettävä aika odotuksineen saa kestää enintään 2,5 tuntia. Jos oppilas on</p>

perusopetuslaki määrittää koulumatkaan käytettävän ajan. Koulumatkan pituuden sijaan koulumatkan kestoa tulisi käyttää puoltavana kriteerinä, joka on myös Opetushallituksen ja Perusopetuslain mukainen.

Ehdotamme puoltaviin kriteereihin seuraavia lisäyksiä (viittaus Tampere yhdyskuntalautakunta: TRE:3122/10.03.01/2023):

- Rakennuspaikka sijoittuu palvelujen saatavuuden kannalta suotuisalle alueelle
- Alue on osa kehitettävää matkailukokonaisuutta
- Muutos ei saa aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden muulle järjestämiselle
- Rakennuspaikka tukeutuu olemassa olevaan kyläasutukseen ja olemassa oleviin palveluihin

Kieltävät kriteerit: Rakennuspaikan minimipinta-ala (vähintään 2000 m² vesi ja viemäriverkoston alueella ja vähintään 5000 m² muualla). Esimerkiksi Tahkon alueen yleiskaavassa kiinteistön (kiinteistötunnus poistettu) pinta-ala on 1105 m² ja se on merkinnällä AP. Tontin minimipinta-alan määrittely vesi ja viemäriverkostoalueella 2000 m² suuruiseksi luo eriarvoisuutta haja-asutusalueen asukkaille verrattuna kaava-alueeseen. Voidaanko rakennuslain 2000 m² määräyksestä poiketa? Koskeeko rakennuspaikan minimipinta-ala vain uusia rakennuspaikkoja?

Vireillä olevien yleiskaavojen alueet sekä tarkempaa suunnittelua vaativat alueet sekä asemakaava-alueet, asemakaavan lievealueet sekä ranta-asemakaava-alueet: Kriteeristöissä ei ole määritelty yleiskaavan RA tai RM alueiden muuttamisesta vakituisen asumiseen.

Alueet, jotka ovat selkeästi irrallaan tieyhteyden ja toiminnallisuuden näkökulmasta: Kriteeristöissä tulisi ottaa huomioon mahdolliset uusien tieyhteyksien rakentamiset. Jos uusi tieyhteys rakennetaan, niin se pitäisi olla muutosta puoltava kriteeri.

lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Päätöksen mukaisesti oppilaan itse kuljettava matka koulukuljetusreitinvarteen voi olla enintään kolme kilometriä. Kriteeristöissä ei ole tarpeen toistaa voimassa olevaa ohjeistusta koulukuljetuksista eikä pelkkä aikaan sidottu kriteeri olisi käyttökelpoinen, sillä käytännössä kaikkialla Kuopiossa linjauksessa määritelty aikamääre on mahdollista toteuttaa.

Mielipiteessä mainittuja, mm. rakennuspaikan sijaintiin ja kaavoitustilanteeseen liittyviä muuttujia tarkastellaan osana suunnittelutarvetai poikkeamispäätösprosessia.

Esitetyt pinta-alavaatimukset ovat yhteneväiset voimassa olevan rakennusjärjestyksen kanssa. Asemakaava-alueilla pinta-ala voi olla tästä pienempi ja tonttien rajat määritellään asemakaavoituksen yhteydessä. Haja-asutusalueella pinta-alavaatimus koskee kaikkia kiinteistöjä, joiden käyttötarkoitus halutaan muuttaa vapaa-ajan asumisesta pysyvään asumiseen.

Kriteeristö koskee nimenomaisesti yleiskaavassa vapaa-ajan asumisen alueita, joista suurin osa on merkitty yleiskaavakarttoihin juuri RA-merkinnöillä. Yleiskaavamerkintöihin kohdistuvat muutokset tehdään tarpeen vaatiessa osana yleiskaavaprosessia.

Kriteeristöissä on mainittu erikseen saaret, joihin ei ole olemassa tieyhteyttä sekä alueet, jotka ovat selkeästi irrallaan tieyhteyden ja toiminnallisuuden näkökulmasta. Jos alueen saavutettavuus paranee uuden tien tai siltayhteyden rakentamisen myötä, sen sijainti tieverkostolla muuttuu ja tällöin asiaa katsotaan tietysti uuden tilanteen mukaisesti. Tällöin myöskään nämä em. kieltävät kriteerit eivät enää

Yleiskaavan rakentamista ohjaavat merkinnät ja määräykset: Kriteeristössä tulisi määritellä, miten toimitaan, jos hanke poikkeaa yleiskaavasta.

Rakennuspaikan käyttötarkoituksen muuttamisen vaatima tuleva rakentaminen on sijoitettavissa määräysten mukaisesti riittävän etäälle naapurin maasta, teistä ja rannasta: Myös olemassa olevia rakennuksia pitäisi voida ottaa vakituisen asumisen käyttöön.

Käyttötarkoituksen muutos ja sen tarvitsema tuleva rakentaminen ei aiheuta merkittävää häiriötä naapurustossa olevalle vapaa-ajan asumiselle: Miten vakituinen asuminen voi aiheuttaa häiriötä vapaa-ajan asumiselle. Miten häiriö määritellään?

Rakennuslupavaiheessa tulee varmistaa, että rakennus on tiloiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan asuinkäyttöön sopiva: Kriteeristöstä puuttuu tiloiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan asuinkäyttöön sopivan rakennuksen kriteeristö. Mitä kriteerejä asetetaan esimerkiksi energiatehokkuudella ja rakennuksen tiloille? Tarvitaanko energiaselvitys?

Tahkon kyläyhdistys vetoaa, että kaupunki käynnistäisi kaavamuutokset niillä kaava-alueilla, joista tulee poikkeuslupahakemuksia loma-asunnon muuttamisesta pysyväksi asunnoksi. Kuopion kaupungin tulee suhtautua myönteisesti poikkeuslupahakemuksiin koko Tahkon alueella (postinumeroalue 73310, Sierraniemi ja Sääskiniemi). Vallitseva sekava ja epäoikeuden -mukainen käytäntö on korjattava. (Tällä hetkellä mm. joillakin kiinteistöosakeyhtiöissä (rivitalo) on vakituisen asumisen oikeus ja seinänaapurilla ei). Kaavamuutoksen yksi peruste on, että tällä turvataan Tahkon alueella matkailua tukevat nykyiset palvelut ja mahdollistetaan uusien palvelujen syntyminen alueelle.

Sesonkiaikainen kävijämäärä ei riitä palveluiden

päde.

Yleiskaavasta poikkeamista on käsitelty selvitysraportin kappaleissa 3.5 sekä 6.5.

Olemassa olevia rakennuksia voidaan muuttaa asumiskäyttöön. Tällöin täytyy ottaa huomioon pysyviä asuntoja koskevat tekniset vaatimukset sekä kaavoista ja rakennusjärjestyksestä johdettavat vaatimukset.

Koettu häiriö on subjektiivinen ja yksilöllinen kokemus. Tyypillisesti pysyvä asuminen tuottaa enemmän esimerkiksi liikennesuoritteita vuoden kuin vapaa-ajan asuminen. Myös piha-alueiden käyttö voi aiheuttaa ristiriitatilanteita naapureiden kanssa tilanteissa, jossa toinen osapuoli asuu paikalla pysyvästi ja toinen käyttää omaa kiinteistöään vapaa-ajan asumiseen. Tällöin esiin voivat nousta kysymykset koskien esimerkiksi lemmikkien ja kotieläinten pitoa, ajoneuvojen ja harrastusvälineiden säilyttämistä sekä mahdollisesta yritystoiminnasta aiheutuvat koetut haittavaikutukset.

Nämä asiat ratkaistaan osana rakennuslupaprosessia ja Kuopion kaupungin rakennusvalvonta neuvoo kaupunkilaisia edellä mainituissa asioissa.

Tahkon alueen yleiskaavan mahdollisesta päivittämisestä on keskusteltu Tahkon Kyläyhdistyksen kanssa alkukesällä 2024 ja aiheesta järjestettiin yleisötilaisuus 12.6.2024. Yhteistyö asian tiimoilta jatkuu myös kriteeristön valmistelutyön jälkeen.

ylläpitämiseen, joka näkyy tänä päivänäkin kauppojen, ravintoloiden ym. palveluiden kiinniolona hiljaisina kuukausina. Kasvu tuo elinvoimaa Tahkon lisäksi myös Nilsiään ja kaupunkiin, koska moni muuttaja tulee Kuopion ulkopuolelta ja saamme uusia asukkaita Kuopioon. Pysyvän asumisen lisääminen tukee myös alueen työvoimatarjontaa, sillä yhtenä alueen työvoimapulan syynä on asuntojen puute. Korona-ajan jälkeen työntekemisen muodot ovat selkeästi muuttuneet ja työtä tehdään hybridimallilla ja etätöiden osuus on lisääntynyt. Tahkolla on hyvät puitteet yhdistää työ- ja vapaa-aika. Kuopion eri kaupunginosien yhdenvertaisuus tulee huomioida koko Kuopion alueella, näin alueet tulevat pysymään jatkossakin elinvoimaisina. Pysyvän asumisen edistäminen Tahkolla ei vaadi erillisten palvelujen tai infran rakentamista, koska infra-, terveydenhoito-, koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat Tahkolla ja Nilsiässä jo valmiina.

Tahkon kyläyhdistys toivoo, että kaupungin tulisi käynnistää osayleiskaavan muutostyö ja siihen liittyvä asemakaavatyö Tahkon alueella, koska nykyiset kaavat ovat monelta osin ristiriidassa keskenään. Pysyvän asumisen mahdollistaminen Tahkolla tuo positiivisen imagon kaupungille, kun mahdollistetaan asuminen matkailukeskuksessa (esim. Kalajoki, Oulu Virpiniemi).

11. Karttulan Omakotiyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä

Kaupungin maa-alasta noin 90 % on maaseutua ja asukkaista noin viidennes asuu maaseudulla. Vireä ja hyvinvoiva maaseutu on koko Kuopion etu. Vapaa-asuntojen käyttötarkoituksen muutos palvelee kyläyhteisön ja seututaajaman elinvoimaisuutta ja palvelutarjonnan (koulut, kaupat, parturit jne) säilymisen edellytyksiä. Kuopiolainen toimintatapa on ”lupa tehdä toisin”. Hyvään elämään kuuluu mm. vapaus valita asuinpaikkansa vallitsevien rajoittavien tekijöiden (kaavat, luonnonsuojelu ym.) rajoissa.

Käyttötarkoituksen muutosta hakevat ovat todennäköisesti jo työelämän ohittaneita ns. paluumuuttajia, jolloin ei ole heti syntymässä koulukuljetusten kustannuksia. Syntyvyyslukujen pienentyessä ei ole kouluvelvollisten määrän kasvua ainakaan merkittävässä määrin. Ihmiset, jotka hakevat käyttötarkoituksen muutosta vähän kauempaa olevilla asunnoilla ovat tehneet tietoisien

vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

<p>valinnan hyväksyen mm. pelastuslaitoksen viiveiden kasvun, kotipalvelun saannin vaikeutumisen, kalliimmat kustannukset jätehuollossa, vesi- ja jätevesiliittymissä tai muiden vastaavien järjestelmien rakentamisessa sekä yksityisteiden kunnossapidossa.</p> <p>Ihmisten valinnan vapautteen vedoten puollamme kriteeristövaihtoehtoa VE3.</p>	
---	--

12. Nilsin Pitäjähdistys ry

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Vaikka tietoa tämän asian osalta on koetettu jakaa alueille, ei asiaan liittyvä tietovalmistelusta ole jalkautunut kuin loppuvaiheessa siinä mittakaavassa, että siihen voi vaikuttaa tai esittää mielipidettä. Asian valmistelun osalta jatkossa vastaavissa tilanteissa tulee vielä varmistaa, että asia on tavoittanut riittävästi niitä tahoja, joiden huomiot voivat olla merkityksellisiä. Osallistaminen jo prosessien muutosten alkuvaiheessa sekä uudelleen myöhemmässä prosessin vaiheessa tuottaa paremman kohtaannon niiden tahojen kanssa, joilla on asian käsittelyn kannalta arjen kokemusta prosessin kohteena olevalla alueella.</p> <p>Tuomme tässä lausunnossa esille näkökulmia, joita Pitäjähdistykseen on saatettu tietoon alueelta sekä asukkailta ja toivottu, että ne tuodaan esille prosessia valmistelevalle taholle eli Kuopion kaupungille. Pitäjähdistys toimii tässä havaintojen ja mielipiteen välittäjänä.</p> <p>Tahkolla asuu jo nyt perheitä, jotka haluaisivat siirtää osoitteensa virallisesti Kuopioon, mutta eivät saa muutettua vapaa-ajan asuntoa ympärivuotiseksi, Kuopio menettää tässä verotuloa, vaikka vapaa-ajanasunnosta sitä toki myös maksetaan. Tässä kohtaa unohtuu mahdolliset riippuvaisuussuhteet tai liitännäisvaikutukset. Osa näistä "halukkaista"</p>	<p>Asian valmistelu aloitettiin keväällä 2023. Asiaa on esitelty ja linjauksia pyydetty esim. kaupunginhallituksen iltakoulussa (3.4.2023) kaupunginjohtajan johtoryhmässä (16.6.2023), kaupunkiympäristön toimialueen johtotiimissä (8.8.2023) sekä kaupunkisuunnitteluryhmässä (23.8.2023 ja 12.1.2024). Työn alussa huhtikuussa 2023 linjattiin, että sopiva vuorovaikuttamisen keino maaseutualueille tapahtuu Pitäjäraatien kautta. Selvitysalueen vesihuoltolaitoksille (18 kpl) lähetettiin alustava tiedustelu mm. verkoston kapasiteetin riittävydestä maaliskuussa 2023. Puolet vesihuoltolaitoksista vastasi valmistelijan kyselyyn. Asiaa on vuorovaikutettu maaseutualueilla Pitäjäraatien toimijoiden kanssa syksyllä 2023. Kriteeristöluonnosta esiteltiin mm. Maaningan ja Vehmersalmen Pitäjäraatien järjestämissä tilaisuuksissa syksyllä 2023 ja keväällä 2024. Myöhemmin tarkentuneista kriteeristövaihtoehdoista pyydettiin lausuntoja pitäjäraadeilta, kyläyhdistyksiltä sekä muilta vastaavilta toimijoilta keväällä 2024.</p> <p>Tahkon alueen tilannetta on käsitelty tarkemmin Tahkon Kyläyhdistys ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 11.</p>

järjestää yritystoimintaa muualla Suomessa ja osa olisi jopa valmis siirtämään omaa liiketoimintaa Kuopioon, jos esimerkiksi Tahkon ja lähialueen vapaa-ajan asuntojen kriteeristöä muutettaisiin suotuisammaksi pysyvän asunnon muutoksen mahdollistamiseksi. Tämän vuoksi on erinomaisen tärkeää tarkastella kriteereitä niin, että ne eivät ole turhan rajoittavia, asumiskehitystä ja aluekehitystä estäviä.

Kuopiossa Tahkovuoren alue on Kuopion maaseutualueella erityisen poikkeuksellinen sen matkailualueen vuoksi. Matkailualue on voimakkaasti kehittyvä ja tämä nostaa merkittävästi Tahkon ja Nilsiän alueen kiinnostavuutta pysyvän asumisen osalta tulevaisuudessa. On pyydetty vaikuttamaan Kuopion kaupungin suuntaan ja tuomaan esille, että kyseisen alueen osalta tulisi kriteeristö mahdollistaa eri tavalla kuin muun maaseudun. Kyseiselle alueelle tulee laatia aivan oma kriteeristö alueen poikkeuksellisen yhdyskuntarakenteen osalta ja sen tulevaisuuden kehittymisen mahdollistamiseksi. Kuopion kaupunki tunnustaa ja tunnistaa Tahkovuoren alueen tärkeänä alueena ja merkityksellisenä matkailun helmenä Kuopiossa ja myös osana Kuopion alueen markkinoinnin kärkiä. Täten olisi suotavaa, että tämä huomioidaan myös vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä.

Alkutuotannon osalta linjauksia pidetään hyväksyttävänä. Koulumatkojen tarkastelun osalta kriteeristövaihtoehdot 1 ja 2 vaikuttaisivat olevan laajemman aineistossa esitetyn aineiston valossa kannatettavia. Huolen aiheuttaa kriteeristössä haja-asutusalueen osalta liian tiukka tulkinta tässä yhteydessä. Maalle muuttoon halukkaita on myös tulevaisuudessa mahdollisesti taajaman ulkopuolelle, haja-asutusalueelle. Haja-asutusalueelle tulee joka tapauksessa asumaan lapsiperheitä vielä pitkään jo nykytilanteessa ja myös tulevaisuudessa. Haja-asutusalueiden osalta tulisi mahdollistaa joustavampi tapa toimia kriteeristön osalta ja tapauskohtaisesti määritellä asia. Haja-asutusalueiden osalta kriteeristöä ei pidä sitoa tai kytkeä koulun mahdolliseen loppumiseen haja-asutusalueella.

Kuopiossa mitoitus on vuoden 2007 lopulta alkaen perustunut edullisuusvyöhykkeisiin. Edullisimmille alueille on saanut rakentaa oleellisesti enemmän kuin epäedullisille alueille. Vyöhykejako perustuu sijaintiin yhdyskuntarakenteessa (etäisyydet, palvelut, tiestö, verkostot jne.), vakinaisen asutuksen määrään, kaupungin keskustaajaman kasvuun ja muihin maankäytön edullisuustekijöihin sekä yleiskaavamerkintöihin. Mitoitus ei koske ajan tasalla olevan kaavan osoittamaa rakentamista. Maaseuturakentamisen periaatteet on päivitetty edellisen kerran vuonna 2016. Kriteeristö ei muuta voimassa olevaa maaseuturakentamisen periaatteita ja linjauksessa määritelty perusrakennusoikeus säilyy. Kriteeristö täydentää käyttötarkoituksen muuttamisen periaatetta niiden rakennuspaikkojen osalta, jotka ovat toteutuneet tai jotka on kaavoitettu vapaa-ajan asunnoiksi.

Alueelta tulleiden kantojen, yhteydenottojen ja näkemysten valossa kriteeristöä tulee vielä kehittää. Nostamme erityisesti huomiona Kuopiossa Tahkovuoren alueen, joka on Kuopion maaseutualueella erityisen poikkeuksellinen Tahkovuoren matkailualueen vuoksi. Kyseiselle alueelle tulee laatia aivan oma kriteeristö alueen poikkeuksellisen yhdyskuntarakenteen osalta ja sen tulevaisuuden kehittymisen mahdollistamiseksi. Kuopion kaupunki tunnistaa ja tunnustaa Tahkovuoren alueen tärkeänä alueena ja merkityksellisenä matkailun helmenä Kuopiossa ja myös osana Kuopion alueen markkinoinnin kärkiä. Olisi suotavaa, että tämä huomioidaan myös vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä. Toivomme alueelta joustavuutta ja sallivuutta vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä sekä joidenkin maaseudun selkeästi poikkeuksellisten kehittyvien alueiden osalta, kuten Nilsiä alue ja Tahkovuoren alue uutta tarkastelua tulevaisuusorientoivasti nykytilanne ja alueen kehittämistoimet ja vireillä olevat kehittämistoimet huomioiden.

Vaikutusten arvioinnin osalta suurin osa vaikutusten arvioinneista on pitkälti hyvin koottu ja perusteltu. Kuitenkaan Nilsiä Tahkovuoren osalta ei vaikutusten arviointi näyttäyty oikealla tavalla alueen poikkeuksellisen rakenteen vuoksi.

Haja-asutusalueiden osalta tulisi mahdollistaa joustavampi tapa toimia kriteeristön osalta ja tapauskohtaisesti määritellä asia. Haja-asutusalueiden osalta kriteeristöä ei pidä sitoa tai kytkeä koulun mahdolliseen loppumiseen haja-asutusalueella.

13. Länsi-Maaningan Viitokset ry

lausunnon tiivistelmä

Vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä tulee huomioida, ettei kriteeristön luomisella vaikeuteta maalla asumista eikä maalle muuttamisen edellytyksiä.

Siksi esitämme, että

- kriteeristöä ei ole tarkoituksenmukaista sitoa koululaisten määrään, koulujen etäisyyteen tai

vastine

Ehdotettu kriteeristö helpottaa maalla asumista mahdollistamalla ja tuomalla tietoisuuteen mahdollisuudet muutostöihin alueilla, jossa siihen on hyvät edellytykset. Kriteeristöä ei tule tulkita "poissulkevana" tai maalla asumisen vaikeuttamisena. Vuonna 2016 hyväksytty maaseuturakentamisen periaatteet säilyvät edelleen voimassa.

Koulukuljetusten kustannusvaikutuksia on käsitelty tarkemmin Kehittämisyhdistys

koulukyytien tarpeeseen. Monipaikkaisen asumisen lisääntyessä alueelle voi tulla uudisasukkaaksi myös lapsettomia, joiden panos vaikkapa yritystoiminnassa tai etätyöläisen verotuloina voi olla kunnalle merkittävää.

- lisäksi koulukuljetusreitit muuttuvat jatkuvasti koulun oppilaiden vaihtuessa. Vilkkaana tunnettu koulukuljetusreitti voi muutaman vuoden kuluttua olla ei-vilkas ja päinvastoin.

- kriteerien määrittämisessä tulee myös huomioida, että rakennuksen käyttötarkoituksen muutos tulisi olla mahdollista myös niillä maaseutujen sivutieosuuksilla, joilla on jo valmiiksi useampia vakituisia asuinrakennuksia. Tällöin voidaan taata, että nykyiset vapaa-ajan asukkaat ovat tasavertaisessa asemassa verrattuna nykyisiin vakituisiin asukkaisiin.

Kalakukko ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 3. Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee täten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa.

Selvityksen valmistelun aikana lähtökohtana on, että koulukuljetusreitillä, jossa kuljetettavien lasten määrä on 5 kpl tai yli, voidaan pitää sellaisena koulukuljetusreitinä, jossa tarve säilyy jatkossakin. Tämä arvio ei perustu tutkittuun tietoon vaan optimistiseen näkemykseen tilanteen pysyvyydestä. Näkemys on optimistinen ottaen huomioon Kuopion syntyvyyden, haja-asutusalueiden ikärakenteen, muuttoliikkeen ja uudisrakentajien ikäjakauman. Jos koulukuljetusreittejä halutaan arvioida kriittisesti, ne voitaisiin vaihtoehtoisesti poistaa kokonaan kriteeristöstä tai rajata esim. siten, että etäisyys lasketaan vain bussikuljetuksiin ajettaville koulukuljetusreiteille, jolloin ratkaisu tukisi olemassa olevien linjojen pysyvyyttä.

Ratkaisu hajauttaisi yhdyskuntarakennetta liikaa ja käytännössä tekisi kriteeristön määrittelemisestä turhaa, kun mahdollisuus käyttötarkoituksen muutoksille olisi lähtökohtaisesti mahdollista kaikkialla. Tämä taas ei vastaa poikkeamispäätöksille ja suunnittelutarveratkaisuille asetettujen viranomaisharkintaa ohjaavien lainsäädännön tavoitteita, eli ratkaisu olisi lainsäädännön näkökulmasta mahdoton. Ratkaisu kasvattaisi yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia hallitsemattomasti ja aiheuttaisi haittaa esim. ympäristön näkökulmasta. Kriteeristö ei aseta

<p>- lisäksi kieltävänä ehdottomana kriteerinä esitetty kiinteistön alle 5000 m²:n pinta-ala muualla kuin vesi- tai viemäriverkoston toiminta-alueella on kohtuuton, koska estää maaseudun pienten kiinteistöjen, ns. ”mummonmökkien”, käytön pysyvään asumiseen yhteiskunnassamme, jossa sinkkotalouksien määrä jatkuvasti kasvaa. Kriteeri tulisi laskea 2000 m²:een, kuten vesi- tai viemäriverkoston toiminta-alueellakin, tai harkita onko tällaiselle pinta-alakriteerille tarvetta lainkaan.</p>	<p>vapaa-ajan asukkaita eriarvoiseen asemaan, sillä maankäyttöä tarkastellaan aina rakennuspaikan ja sen sijainnin ominaisuuksien perusteella. Olemassa olevan toteutuneen tilanteen tai voimassa olevan kaavan mukaisen tilanteen jatkuminen ei voida katsoa olevan kohtuuton tilanne kenellekään vapaa-ajan asunnon omistajalle.</p> <p>Toimiva vesi- ja viemärihuolto on selkein yksittäinen tekijä, jolla vaikutetaan muutostöiden aiheuttamiin ympäristöhaittoihin sen kuormittumisen, luonnonarvojen ja vesiensuojelun kannalta. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (5.2.1999/132) mukaan rakennuspaikan pinta-ala tulee olla vähintään 2000 m² asemakaava-alueiden ulkopuolella. Rakennuspaikalle asetetuista vaatimuksista on säädetty tarkemmin Kuopion kaupungin rakennusjärjestyksessä (10 §). Kriteeristön muotoilu vastaa rakennusjärjestyksen muotoilua.</p>
---	---

14. Vehmersalmen pitäjäraati

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Annetuista vaihtoehdoista Ve3, jonka mukaan etäisyys vilkkaasta koulureitistä olisi 3 km, on mielestämme annetuista vaihtoehdoista paras, koska takaa eniten mahdollisuuksia vakituisen asumisen lisäämiseen Vehmersalmen alueella. Koemme silti, että kriteeri ei ole toimiva, vaikka tämä onkin puoltava kriteeri useammasta syystä.</p> <p>Mikäli kaavoituksen ohjeiden on tarkoitus olla pysyviä ja pitkäkestoisia, tämä ei kriteeri ei nykyisellään tue kyseistä ajatustapaa käytännön tasolla. Mikäli P2 kriteeri otetaan käyttöön, väitämme, että vilkkaan koulureitin määritelmä ja rajaus tässä muodossaan ei käytännössä ole kaikkiaan pysyvä. Tähän liittyy käytännön haaste, joka linkittyy siihen, miten etäisyys vilkkaasta reitistä lasketaan ja miten kyseinen etäisyys konkretisoituu koulukyytien järjestämisessä. Edelleen tämä vaikuttaa koulukyytien järjestämiseen liittyviin kustannuksiin, joita on tavoitteena kaavoituksen keinoin hallita ja ennakoita.</p>	<p>Vilkkaalla koulukuljetusreitillä tarkoitetaan tässä yhteydessä tieosuutta, jota pitkin kuljetetaan vähintään 5 oppilasta lähikouluun ja takaisin koulukuljetuksin. Oletuksena näissä tapauksissa on, että koulukuljetustarve on melko pysyvä tilanne ja tarve kuljetuksille säilyy myös jatkossa. Tämä arvio ei perustu tutkittuun tietoon vaan optimistiseen näkemykseen tilanteen pysyvyydestä. Näkemys on optimistinen ottaen huomioon Kuopion syntyvyyden, haja-asutusalueiden ikärakenteen, muuttoliikkeen ja uudisrakentajien ikäjakauman. Jos koulukuljetusreittejä halutaan arvioida kriittisesti, ne voitaisiin vaihtoehtoisesti poistaa kokonaan kriteeristöstä tai rajata esim. siten, että etäisyys lasketaan vain bussikuljetuksin ajettaville koulukuljetusreiteille, jolloin ratkaisu tukisi olemassa olevien linjojen pysyvyyttä.</p>

Mielestämme kilometriraja on siis liian pieni ja teennäinen, sillä 3 km etäisyys vilkkaaseen reittiin ei kuvaa todellista tilannetta koulukyydin järjestämisessä käytännössä. Olemassa olevasta vakituisesta rakennuskannasta ja asukkaista johtuen koulukyydin runkoreittiä voidaan ja joudutaankin muokkaamaan kauempana asuvien lasten kyytijärjestelyjen mukaisesti eikä suoralinjainen ajattelu siitä, että mahdollinen kouluikäinen asukas kävelee runkolinjan reitille toteudu. Tällöin 3 km rajauksen perusteena ollut ohjeistus siitä, minkä matkan alakoululainen voi kulkea koulukyytiin päästäkseen, ei ole käytännössä toimiva ja siten perusteltavissa. Toisin sanoen kustannustehokkaan koulukyytiverkoston järjestämiseksi pääreitiltä joudutaan tekemään satunnaisia poikkeamia jo lähtökohtaisesti. Esimerkiksi linja-autoreitti on kulkenut useamman vuoden Enonlahden kautta reittiä Leppävirrantie-Repopellontie-Enonlahdentie. Alueen kiinteistökanta antaisi viitteitä siitä, että kyseinen reitti lienee tulevaisuudessakin pysyvä, jolloin karttaesityksessä määritelty koulumatkareitti olisi tältä osin virheellinen. Tässä tilanteessa 3 km kriteeri ohjaisi tekemään kaavoitusratkaisuja, jotka eivät tukisi ajatusta kustannustehokkuudesta vaan aiheuttaisi jopa päinvastaisen tilanteen. Lisäksi ohjeistus ohjaisi kohtelemaan eri tavalla sellaisten alueiden asukkaita, joilla kuitenkin kriteerissä määritelty puoltava ehto (etäisyys vilkkaasta reitistä) käytännössä toteutuisi samalla tavalla. Tämä oli vain yksi Pitäjäraadin tiedossa ollut esimerkki. Vastaavia voi olla enemmänkin ja ne tulisi mielestämme tutkia ja tiedostaa tällaista kriteeristöä laadittaessa.

Mikäli perusteeksi päädytään käyttämään koulukyytireitistöä, tulisi nykyiset reitit ja nykyinen vakituinen asuntokanta ottaa huolellisempaan tarkasteluun. Lisäksi vilkkaalle reitille voisi miettiä laajempaa puskurialuetta, jossa otetaan huomioon mahdolliset poikkeamat koulukyytien runkoreiteiltä. Kriteeri voisi olla toisin sanoen esimerkiksi 3 km etäisyys ja 2 km puskurivyöhyke eli yhteensä 5 km, jolloin kriteeri kattaisi siten tarkoituksenmukaisemmin Vehmersalmen aluetta. Tämä ei lisäisi kustannuksia, mutta toisi lisää mahdollisuuksia vakituiseen asumiseen huomattavasti laajemmin.

Olemassa olevat koulukuljetusreitit muuttuvat jatkuvasti, joten näitä reittejä ei voida määrittää pysyvästi kartallisesti kuin selvittämisen ajankohtana. Asiaa ei siis tule tarkastella siitä näkökulmasta, missä yksittäinen bussi tai taksi kulkee tällä hetkellä koulupäivinä, vaan siten, että koulukuljetukset voidaan järjestää pidemmällä aikatahtimella sekä lapsen edun näkökulmasta (aika, kävelymatka) että kustannustehokkuuden näkökulmasta (ajetut kilometrit, päästöt). Kriteeristöllä ei ole haluttu luoda tilanteita, jossa yksittäisten koulukuljetettavien lasten määrä lisääntyy. Se on erityisesti yksittäisiin taksikuljetuksiin tukeuduttaessa erittäin kallista. Lähtökohtaisesti vilkkaasti liikennöidyt koulukuljetusreitit sijaitsevat kouluille ja kuntakeskuksiin vievien pääteiden varrella. Vaikutustenarviointia varten nykyiset vilkkaat koulukuljetusreitit on määritetty tammikuun 2024 tilanteen mukaan. Vilkas koulukuljetusreitti ei välttämättä aina vastaa tosiasiallisesti sitä reittiä, jota yksittäinen koulukuljetuksia hoitava taksi, pikkubussi tai linja-auto ajaa päivittäin. Koulukuljetusreittejä optimoidessa on syytä tarkastella asiaa kokonaisvaltaisesti, painottaen alueiden pääteiden merkitystä.

Kuopion kaupungin voimassa olevan linjauksen mukaan pisin kävelymatka koulukuljetukseen on 3 kilometriä turvallista reittiä pitkin. Kriteeristöllä ei ole haluttu luoda tilanteita, jossa yksittäisten koulukuljetettavien lasten määrä lisääntyy. Esitetty ratkaisu hajauttaisi yhdyskuntarakennetta liikaa ja käytännössä tekisi kriteeristön määrittelemisestä turhaa, kun mahdollisuus käyttötarkoituksen muutoksille olisi lähtökohtaisesti mahdollista kaikkialla. Tämä taas ei vastaa poikkeamispäätöksille ja suunnittelutarveratkaisuille asetettujen viranomaisharkintaa ohjaavien lainsäädännön tavoitteita, eli ratkaisu oli lainsäädännön näkökulmasta mahdoton. Ratkaisu kasvattaisi yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia hallitsemattomasti ja aiheuttaisi haittaa esim.

Kommenttimme koskien kriteeristöä laajempaa kokonaisuutena:

Vehmersalmen aluetta asumisen näkökulmasta kuvaa vahvasti luonnonrauha, maalaismiljö ja vesistöjen läheisyys. Asumisen näkökulmasta Vehmersalmen kiinnostavuus linkittyy vahvasti vesistöihin ja mahdollisuuteen asua Kallaveden ja Kuopion muista alueista poiketen myös Suvasveden välittömässä läheisyydessä. Vehmersalmen palvelurakenne tarjoaa myös mahdollisuuden asua pienellä paikkakunnalla suuressa kaupungissa jopa läpi kaikkien elämäkaaren vaiheiden. Nämä erityispiirteet ja alueen vahvuudet tulisi ottaa huomioon kaavoituksen ohjeistuksia ja linjauksia tehdessä.

Kuten jo P2 ehdotusta kommentoimissa todettiin, mielestämme etäisyys vilkkaasti liikennöidystä koulukyytireitistä ei ole perusteltu kriteeri ylipäätään. Kriteeriä perustellaan sillä, että kaavoituksessa on otettava huomioon mahdollisuus siihen, että kiinteistössä asuu joskus lapsiperhe, jonka lapsille on järjestettävä koulupalvelu. Suomen ikärakenteen nykytilannetta ja ennusteita tarkastellessa tämä tulevaisuutta tarkasteleva huoli vaikuttaa hätävarjelun liioittelulta. Tällaista koulureittikriteeriä tarkoituksenmukaisempi voisi haja-asutusalueella olla esimerkiksi laskennallinen etäisyys vilkkaasti liikennöidystä vanhustenhuoltoreitistä. Ikäihmistien palvelut ovat myös osa palvelukokonaisuutta, joka tulisi turvata ja joka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia, joita tulisi pystyä samalla tavoin ennakoimaan ja hallitusti säätelemään. Toisaalta on siis positiivista, että lapsiin liittyvä koulupalvelu nähdään ehdottomana puoltavana kriteerinä, mutta koulureitteihin linkitetty kriteeri ei mielestämme vastaa Vehmersalmen alueen tarpeita ja mahdollisten asukkaiden toiveita asumiseen liittyen.

ympäristön näkökulmasta.

Vehmersalmen alueet ovat olleet viime vuosina muuttotappioalueita. Vehmersalmella on myös lukumäärällisesti paljon sellaisia vapaa-ajan asuntoja, jossa käyttötarkoituksen muutos pysyvään asumiseen olisi lähtökohtaisesti mahdollista (yhteensä 414 kpl). Määrää voidaan pitää Vehmersalmella erittäin kohtuullisena ja se mahdollistaa käyttötarkoituksen muutoksia maantieteellisesti hyvin laajalla alueella. Vehmersalmella tapahtunutta negatiivista asukasluvun kehitystä voidaan hillitä mahdollistamalla muutos pysyvään asumiseen. Suurin osa kriteeristön mukaisista vapaa-ajan asunnoista sijaitsee Kallaveden ja Suvasveden rannoilla, jotka ovat seudun päävesistöjä. Vesistöt ovat osa suurempaa Vuoksen vesistöä ja ne ovat yhteydessä toisiinsa veneilyn ja melonnan sekä talvisin moottorikelkkailun näkökulmasta. Alueiden maltillinen hintataso verrattuna Kuopion keskeisten kaupunkialueiden lähialueisiin mahdollistaa ranta-asumisen laajemmalle joukolle ihmisiä, jolloin niihin kohdistuva kysyntä luo edellytykset alueen asukasmäärän säilymiselle nykytasolla.

Ottaen huomioon iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen kasvu ja jo nykyisin esiintyvä kotihoidon työvoiman saatavuuden haasteet on tärkeää pyrkiä hillitsemään hoitoa tarvitsevien määrää kaukana kotihoidon toimipisteistä, jotta aikaa jäisi ajamisen sijaan itse hoitotyöhön. Katsomme, että kriteeristö ohjaa aluekehitystä myös epäsuorasti tähän suuntaan.

Lisäksi koulukyytireitistöihin pohjaava kriteeri ei huomioi sitä veronmaksajien potentiaalista joukkoa, joilla ei ole kouluikäisiä lapsia. Lapset ovat koulukyytien ja opetuksen järjestämisen kannalta kustannuserä n. 9 vuotta, aikuinen on hyvä veronmaksaja 40 vuotta. Omakotitalossa asustelee yleensä kaksi aikuista ja hedelmällisyysluvun ollessa Suomessa alle 2, lapsiakin asustaa talossa 1–2. Lapset kynnyksysymyksenä (puoltavana tai rajoittavana tekijänä) on mielestämme kyseenalainen, sillä lapset ovat keskeisessä roolissa kunnan positiivisen kehityksen, vetovoimaisuuden ja tulevaisuuden kannalta.

Kaavoituspäätöksissä ja niitä ohjaavissa kriteereissä tulisi siis tarkastella palveluverkosto koko eliniän kattavana kokonaisuutena ja maaseudun merkitys ja siihen kohdistuvat toiveet asumisen suhteen ottaa huomioon. Työkäisten asukkaiden saaminen ja vaihtuvuus maaseutualueilla tukee koko alueen järkevää palveluverkosta ja hyvinvointia.

Keskustelussa nousi esiin myös toive saada selkeyttä puoltavan kriteeri 2 ja kieltävän kriteeri 8 väliseen suhteen. Mikäli puoltava kriteeri 2 toteutuu, onko ”liian pitkä” etäisyys koulureitistä K8 (Alueet, jotka ovat selkeästi irrallaan tieyhteyden ja toiminnallisuuden näkökulmasta) mukaiseksi tulkittava alue, jolloin päädyttäisiin tilanteeseen, jossa kilometrisäntö muuttuu rajoittavaksi säännöksi. Millä tavoin näitä ”harmaalle alueelle” jääviä vapaa-ajan asuntoja siis tulkitaan? Mitkä näkökulmat (muut seikat ja erityinen syy) painavat

Koulukuljetusten kustannusvaikutuksia on käsitelty tarkemmin Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 3. Kriteeristö ei kyseenalaista lapsiperheiden tai lapsettomien henkilöiden tärkeyttä kaupungille. Kriteeristö pyrkii ohjaamaan pysyvää asumista sinne, missä se on yhteiskunnan ja verotulojen käytön kannalta järkevää ja jossa lasten koulumatkat eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Vaikka koulukuljetusten kustannukset ovat pieni osa perusopetuksen kokonaiskustannuksista (4 %), ne vastaavat lähes yhtä prosenttia (0,8 %) kaikista kaupungin menoista. Kun tarkastellaan koulukuljetusten kustannusvaikutuksia euromäärinä, niiden osuutta perusopetuksen järjestämisen kokonaiskustannuksista sekä niiden määrää mediaanituloisen asukkaan maksamaan kunnallisveroon, koulukuljetuksilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen ja verokertymään. Kuljetukset tulee taten ottaa huomioon kaupungin toiminnassa sekä yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa.

Laadittaessa kaavaa sekä käsiteltäessä poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua alueita tarkastellaan sijaintinsa ja ominaisuuksiensa näkökulmasta. Harkinnassa asiaa on tarkasteltava riittävän laajalaisesti sekä yhdenvertaisuuden vaatimukset täyttävällä tavalla. Ratkaisuille tulee olla maankäytöllinen peruste. Tällöin esimerkiksi maanomistajan henkilökohtaiset ominaisuudet eivät ole tarkasteltava seikka. Käyttötarkoituksen muutos loma-asunnosta vakituiseksi asunnoksi saattaa aiheuttaa odottamattomia kustannuksia kunnalle, koska se myönnetään kiinteistölle, ei hakijalle. Esimerkiksi koulukuljetusten järjestämisen tarve saattaa ajankohtaistua vasta kiinteistön tulevan omistajan aikana.

Kieltävän kriteerin 8 kirjauksella tarkoitetaan tilanteita, jossa kriteeristön mukaiset etäisyydet esim. lähimmälle alakoululle tai koulukuljetusreitille toteutuvat ns. ”linnuntietä pitkin”, mutta tosiasiallisesti etäisyys em. kohteisiin on pidempi. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa etäisyys koulukuljetusreitille on kartalta mitattuna vain muutamia kymmeniä metrejä, mutta välissä olevan järvialueen takia tosiallinen matka em. reitille ylittää kriteeristöissä määritellyn

<p>näissä tilanteissa? Miten taataan, että lupatilanteissa puoltavia kriteereitä ei käytetä käänteisesti luvan myöntämisen vastaisena kriteerinä tilanteissa, joissa puoltavat kriteerit eivät täyty?</p>	<p>maksimietäisyyden tai ranta-alue, jonka vastarannalla muutaman sadan metrin näköetäisyydellä on alakoulu, mutta johon on tietä pitkin useiden kilometrien matka. Etäisyys kohteisiin lasketaan siis aina tieverkkoa eikä linnuntietä pitkin. Rakennuspaikka siis joko on tietyn etäisyyden päässä kriteerin mukaisesta kohteesta tai sitten ei ole. Olennaisinta on saavutettavuus tieverkkoa pitkin eikä fyysinen etäisyys piirtämällä rakennuspaikan ja kohteen välille suora viiva välittämättä muista seikoista kuten maaston muodoista, vesistöistä tai tieverkosta.</p>
---	--

15. Vehmasmäen seudun kyläyhdistys ry

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Ensimmäisenä varsin tärkeänä asiana nousi esille maaseudun asuttaminen nyt ja tulevaisuudessa. On selvästi havaittavissa, että lapsiperheet haluavat asua maaseutumaisessa ympäristössä. Edellytykset asumiselle on monet lapsiin liittyvät asiat, kuten koulumatkat. On syytä tarkastella koulukyyditysten km rajaa alenevaan suuntaan. Tällä hetkellä koetaan, että rajat ovat liian korkealla. Vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituiseksi asunnoksi helpottamalla tonttikokoa, jos asunto edullisella koulukuljetus reitillä tai sen läheisyydessä. Korona-aikana pakon sanelema etätyö on opettanut meille uusia työtapoja, jotka omalta osaltaan ovat lisänneet kiinnostusta maalle muuttoa kohtaan.</p> <p>Toisena asiana nousi esille maalle muuton helpottaminen ja siihen liittyvä lainsäädäntö. Helpotusta kaivataan lainsäädännön muodossa esimerkiksi siinä, että kuinka vapaa-ajan asunnon saa mutkattomammin muutettua vakituiseksi asuinpaikaksi. On olemassa paljon ns. mummon mökkejä, jotka odottavat uusia omistajia. Mummojen mökit ja tyhjillään olevat vanhat asuinrakennukset, jotka palvelevat omistajaansa, usein perikuntaa, vapaa-ajan satunnaisessa käytössä, muutettava vakituiseksi asunnoiksi vauhdittamalla perikuntien perinnönjakoa.</p> <p>Toisaalta taas uuden rakentamiseen liittyen se, että tontin koot on tarkasti rajattu, vaikeuttaa rakentamista. Ko. lakien väljempi soveltaminen hyvällä virkamies harkinnalla olisi järkevää. Kahtiajako maaseutu/ kaupunki on mielestämme lyhytnäköistä rajoittunutta katsantokantaa, joka säätelee lainsäädäntöä ja sen soveltamista.</p>	<p>Kriteeristön mukaisten vapaa-ajan asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituiseen asumiseen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturi-kampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä. Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen.</p> <p>Suomi jakaantuu perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Vaikka kunnilla onkin itsehallinto, niiden on noudatettava lakia toiminnassaan. Maankäytön suunnittelussa täytyy ottaa huomioon asiaa</p>

Maaseudun elävöittäminen on meidän kaikkien etu pitkällä aikavälillä katsottuna.	koskeva lainsäädäntö ja oikeuskäytännöt.
16. Kuopion Länsirannan kylät ry	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Esitettyjen vaihtoehtojen kannatettavuus riippuu siitä, tarkasteleeko asiaa lapsen vai alueen pysyvän asutuksen näkökulmasta. Kun tilannetta katsoo mahdollisen pysyväksi muutettavan asutuksen näkökulmasta, vaikutuksen vaihtelevat eri kaupunki/maaseutuvyöhykkeiden välillä hyvinkin paljon. Raportin sivulla 43 on esitetty %-lukuja eri vaihtoehtoille potentiaalisista asutuksen muutosmahdollisuuksista. Tämän mukaan erot eri vaihtoehtojen välillä vaihtelevat esim. vyöhykkeellä 4 (Joukkoliikenteeseen kytkeytyvät ja alakouluihin tukeutuvat maaseutualueet) välillä 54–72 % ja vyöhykkeellä 7 (Muu syrjäisemmin sijoittuva maaseutusalue) välillä 28–46 %, kun taas vyöhykkeellä 6 (Koulujen läheiset toiminnallisesti syrjäisemmät maaseutualueet) kriteeristövalinnalla ei ole vaikutusta lainkaan (kaikissa 100 %). Tilanteen hahmottaminen ja konkretisointi on maallikolle jokseenkin hankalaa, kun liitteenä ollut materiaali ei antanut selkeää kuvaa (tai viitettä) siitä, miten nuo esitetyt kaupunkivyöhykkeet sijoittuvat kartalla, eli mitä ne tarkoittavat esimerkiksi Länsirannan kylien tapauksessa, jossa tämänkin alueen sisällä on keskenään hyvin erilaisia kyläalueita (esim. tällä hetkellä hyvin muuttovoittoinen Kaislastenlahti, tai syrjäisemmät Niemisjärvi/Hirvilahti). Tavoitteenahan alueella pidämme sitä, että myös viimeksi mainitut alueet voimme pitää vireinä maaseutualueina tulevaisuudessakin. Näin ollen pyrkimys on päästä sellaiseen kriteeristöön, joka mahdollistaisi myös toivottujen vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi mahdollisimman tehokkaasti. Tämä näkökulma puoltaa siten vaihtoehtoa 3 (3 km). Lapsen kannalta tarkasteltuna esitetyistä vaihtoehtoista 1–2 km on kannatettavimpia, koska valtakunnallisen vanhempainkyselyn tulosten mukaan (raportin sivu 33) niitä on pitänyt alimmilla koululuokilla oleville lapsille sopivina 86–97 % huoltajista.</p> <p>Yksi ongelmallinen käsite tähän samaan kriteeriin liittyen on ”vilkas koulukuljetusreitti”, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan tieosuutta, jota pitkin kuljetetaan vähintään 5 oppilasta lähikouluun ja takaisin koulukuljetuksiin. Kuten kriteeristön raportissa on mainittu, nämä reitit eivät ole pysyviä.</p>	<p>Kriteeristön mukaisten vapaa-ajan asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituisen asumiseen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturikampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä. Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen.</p> <p>Käytännössä asiaa tulkitaan jo näin, riippumatta siitä miten liikennöinti tosiasiallisesti hoidetaan (taksi, tila-auto, linja-auto). Esimerkiksi Nilsissä lähes kaikki koulukyydit hoidetaan linja-autoilla, jotka palvelevat samalla tavallisina paikallisliikenteen linja-autoina. Etäisyys</p>

Siksi herää kysymys, voisiko esimerkiksi alueella toteutuva joukkoliikenne, käytännössä linja-autoreitit toimia pysyvämpanä ja tarkoituksenmukaisempana käsitteenä riippumatta siitä, kuinka monta lasta miltäkin alueelta linja-autoon nousee kouluun mennäkseen? Jolloin tuo kriteeri voitaisiin muotoilla esimerkiksi: 2 km kävelyetäisyys vilkkaalle koulukuljetusreitille tai aluetta palvelevalle joukkoliikennereitille.

Kun sekä Kuopion strategia että maaseutuohjelma painottavat elävän maaseudun tärkeyttä, näemme, että aktiivinen vuoropuhelu asukkaiden/kyläyhdistysten ja kaupungin viranhaltijoiden välillä olisi ensiarvoisen tärkeää. Tämä lausuntopyyntö on yksi konkreettinen teko tuota kohti, josta kiitos! Kuopion Länsirannan kylät ry esittää kuitenkin myös säännöllisiä tapaamisia ja alueen suunnittelun konkretisoimista niin, että aluetta koskevia, osin raskaitakin päätösehdotuksia voitaisiin tarkastella yhdessä keskustellen ja eri vaihtoehtoja hyvissä ajoin hakien. Muistutamme jälleen kerran siitä, että Kuopion Länsirannan alue ei ole pitäjäraati-toiminnan sisäpuolella, ja siksi pelkomme on, että alueen asukkaiden näkemykset ovat jo pitemmän aikaa jääneet kysymättä tilanteissa, joissa muutoin eri ratkaisuille on haettu maaseudun näkemystä pelkästään pitäjäraateja kuulemalla. Tähän toivomme muutosta. Esittämämme suunnittelupolku kysymys/vastaus -dokumentissa osoittaa jo tämän epäsuhtaan: ” Työn alussa huhtikuussa 2023 linjattiin, että sopiva vuorovaikuttamisen keino maaseutualueille tapahtuu Pitäjäraatien kautta. Heitä on tiedotettu asiasta koulutustilaisuuden yhteydessä syksyllä 2023 ”. Kun kysymys on näinkin vaikeasti haltuun otettavasta maaseutualueiden vetovoimaisuutta koskevasta kysymyksestä, olisimme toivoneet yhtäläistä kohtelua kaikilla Kuopion alueen maaseutualueilla. Tämä olisi ollut toivottavaa myös siksi, että ”Kuopion alueella vapaa-ajan asuntojen sijoittumisessa korostuvat Kallaveden ranta-alueet erityisesti Länsirannalla ja saaristossa” (raportin sivu 21). Kun tässä tilanteessa tarkastelee esimerkiksi Eri alueilla käytettävät työkalut -tiedostoa, sivulla 2 ja 3 tulee kiinnittäneeksi huomiota Länsirannan alueen näkymättömyyteen, edes Hirvilahden kohdalla ei ole huomiota lähikauppapalvelusta (lähipalveluja), vaikka Hirvilahden kyläkauppa on pohjoissavolaisittain yksi toimialansa harvinaisuuksista, jonka olemassaolosta ja kauppiaan erittäin ansiokkaasta työstä koko kaupunki saa olla

koulukuljetusreitille lasketaan kotiportilta joko reitin varrella olevalle joukkoliikenteen pysäkille tai tienhaaraan reitin varrelle, silloin kun kyseisellä linjalla on mahdollista poimia koulukuljetettavat oppilaat kuljetuksen kyytiin kyseiseltä kohdalta.

Strategisen maankäytön yksikkö on palkannut elokuusta 2024 alkaen uuden työntekijän, jonka pääasiallisesti työtehtäväksi on määritelty maaseutualueiden suunnitteluun liittyvät kysymykset. Pitäjäraadeista annettu kritiikki vuorovaikutuksen näkökulmasta on aiheellista ja perusteltua. Länsirannan kylien alueilla ei ole omaa edustusta Pitäjäraateihin perustuvassa lähidemokratiatyössä. Tästä syystä vuorovaikutus on voinut olla näiden alueiden osalta vaillaista.

<p>ylpeä.</p> <p>Kuten raportissakin on mainittu: "Yhdyskuntarakenteen hajautumisen estäminen on yksi keskeinen tavoite kaikessa maankäytön suunnittelussa. Se on myös osittain ristiriidassa tavoitteessa lisätä haja-asutusalueen rakentamismahdollisuuksia. Tästä syystä vyöhykemäinen ajattelu on keino ratkaista tämä potentiaalinen ristiriita ohjaamalla rakentamista sinne, missä se eheyttää olemassa olevaa kylä- ja yhdyskuntarakennetta, tarjoten kuitenkin väljempiä ja monipuolisempia asumisen mahdollisuuksia myös muualla kuin tiiviisti rakennetuilla kaupunkialueilla."</p> <p>Mainittu vyöhykemalli on yksittäisen asukkaan kannalta suhteellisen raskaasti sisäistettävissä ja siksi toivomme yhteistä foorumia, jossa alueemme kaavoitus- ja muut yhdyskuntarakentamisen asiat voitaisiin käydä läpi keskustellen. Valmiiksi pureskeltu alueen kategorisointi tietynlaiseen statukseen suunnittelijoiden tai päättäjien taholta saa yleensä aikaan helposti vastusta tai ahdistusta, ellei alueen asukkaita ole informoitu motiiveista ja syistä päätöksien takana. On kyse myös asukkaiden äänen kuuntelemisesta ja huomioon ottamisesta. Olemme ylpeitä vanhoista kylistämme ja uskomme, että meillä on paljon annettavaa Kuopion kaupungin asumisratkaisujen monimuotoisuudelle.</p>	<p>Strategisen maankäytön yksikkö jatkaa yhteistyötä maaseutualueen toimijoiden kanssa myös kriteeristön valmistelun jälkeen. Toivomme, että yksikköömme palkatulla lisäresurssilla voimme vastata paremmin maaseutualueiden monimuotoisiin tarpeisiin koskien kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyviin kysymyksiin.</p>
--	---

17. Riistaveden pitäjäraati	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Pitäjäraadin mukaan etäisyys koulukuljetusreitistä voisi olla myös maksimissaan 5 km. Tällöin kävellen kuljettava matka olisi sama kuin koulun vieressä asuvilla. Jos tämä ei kuitenkaan käy niin vaihtoehtoista vaihtoehto 3 eli 3 km etäisyys on paras vaihtoehto, jolloin mahdollisuuksia on eniten.</p> <p>Nämä muut seikat sekä rakennusluvan ym poikkeusluvan hinnat on tuotava asukkaille selkeästi esille, jotta asukas pystyy arvioimaan kokonaisvaikutuksia ja vaatimuksia ja onko niihin kannattavaa lähteä. On hyvin mahdollista, että jo rakennettua mökkiä, varsinkaan vanhoja, ei kannata vaihtaa vakituiseksi ja asumista "mökillä" edelleen jatketaan kuten ennenkin, koska muutoksen hinta ja vaatimukset ovat niin kovat. Vapaa-ajan asunnon tonttien kohdalla Riistavedelläkin tästä voi olla</p>	<p>Kuopion kaupunki on hyväksynyt edellisen kerran kaupungin koulukuljetusperiaatteet Kasvun ja oppimisen lautakunnassa 21.2.2023 koskien lukuvuotta 2023–2024. Sen mukaan oppilaan itse kuljettava matka koulukuljetusreitillä varten voi olla enintään kolme kilometriä. Kriteeristö on muotoiltu voimassa olevan linjauksen mukaisesti.</p> <p>Asiaa on käyty läpi tarkemmin selvitysraportin kappaleessa 8.5.</p>

hyötyä, kun lupaa haettaessa asia ratkaistaan samalla menettelyllä eikä tule tupla lupia, joista maksetaan. Tämä voi myös nostaa tonttien hintaa.

Pitäjäraati on tyytyväinen, että kaupunki on selvittänyt asiaa laajasti ja laatinut kriteerit, joiden mukaan edettäessä kaupungille ei muodostuisi kohtuutonta haittaa käyttötarkoitusten muuttamisesta. Riistaveden alueella vapaa-ajan asuntoja oli kaupungin alueista vähiten, mutta toisaalta riistaveden ja vehkalammin alue on merkitty muuttovoittoalueeksi, joten asialla voi olla positiivista vaikutusta alueen muuttoliikkeeseen tai yksityisten maanomistajien rantatonttien rakentamiseen, jotka olisi alun perin määritelty vapaa-ajan tonteiksi. Suurin osa asemakaava-alueen tonteista on kuitenkin määritelty vapaasti rakennettavaksi joko vapaa-ajan tai vakituisen asumisen käyttöön, joten suurta vaikutusta ei todennäköisesti ole. Jo olemassa olevien rakennusten käyttötarkoituksen muutos voi taas tulla niin kalliiksi, että muutosaikeet tyssäävät siihen.

Kriteeristössä jäi epäselväksi kohta, jossa rakennus on ollut ennen vakituisen asumisen tarkoitettu rakennus. Kriteeristössä lukee, että asunnon käyttötarkoitus on voinut vaihtua jopa vahingossa jne ja tasapuolisuuden nimissä tällaiset rakennukset pitäisi saada muuttua vakituisiksi asunnoksi ilmoituksella, jos todisteet vakituisesta asumisesta löytyvät. Jos kuitenkin tällainen ennen vakituisesti asuttu kiinteistö ei sijaitsekaan lähellä vilkasta koulureittiä/koulua tai joku muu kielteinen kriteeri täyttyy, niin voidaanko silloin evätä tuo muutos, vaikka rakennus olisi alun perin rakennettu vakituisiksi asunnoksi? Tämä kuulostaa melko epärealistiselle, jos kielteiset kriteerit voivat evätä tällaisen, joka olisi tapahtunut esimerkiksi virheen takia. Eikö kriteerissä voisi olla, että jos asukas pystyy todistamaan, että rakennus on alun perin rakennettu vakituisiksi asunnoksi sen saisi muuttua vakituisen asumisen rakennusvuoden mukaisten rakennusmääreiden mukaisesti?

Lisäksi ihmettyttää, että asemakaavoitetuilla alueilla muutosta ei saisi tehdä. Näillä alueilla kuitenkin suurin osa rakennuksista on vakituisesti asuttuja. Ranta-asemakaavat voitaisiin kaupungin selityksen johdosta jättää pois, mutta jo olemassa olevilla asemakaava-alueilla muutos pitäisi sallia. Kuten edellä käy ilmi muutos ei ole mikään pikku juttu ja vaatii mahdollisesti paljon muutostöitä, investointeja

Kriteeristön mukaisten vapaa-ajan asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituisen asumisen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturi-kampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä. Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen.

Kriteerin määritelmää on tarkennettu lausunnon pohjalta. Käyttötarkoituksen muutokset sallitaan tällaisissa tapauksissa esimerkiksi rekisterimerkinnän korjauksella, poikkeamispäätöksellä tai suunnittelutarveratkaisulla. Näissä tapauksissa rakennuksen sijainti ei ole olennainen tarkasteltava seikka.

Kriteeristössä ei linjata, etteikö muutokset olisi mahdollisia myös asemakaavoitetuilla alueilla. Ranta-asemakaava-alueilla lainsäädäntö asettaa omia haasteita ja tätä problematiikkaa on käsitelty luvussa 6.4. Kriteeristön alueellisesta rajauksesta on jätetty pois asemakaavoitetut alueet, sillä näillä alueilla oikea työkalu käyttötarkoituksen muutoksille on

<p>jne. joten mitään hallitsematonta muutosta ei tapahdu. Muut kriteerit ovat järkeviä ja kaupungin kulujen sekä muiden määräysten kannalta perusteltuja.</p> <p>Yhteenvedona tämä uudistus ei muuta huomattavasti kaupungin nykyistä linjaa uudisrakentamisessa maaseudulle. Jo aiemmin yksityisten tonttien rakennusluvasta on sanottu, että jos sijaitsee koulukuljetusreitillä varrella tai lähellä kyläkeskusta niin rakennuslupa todennäköisesti tulee. Kriteeristö kuitenkin selkeyttää rakentajalle ne muutkin kriteerit, jotka rakennusluvan saamiseen (vakitukselle asunnolle) edellytetään kuin koulukuljetusreitti. Kuitenkin joku voi tästä hyötyä ja myös huomata, että tällainen mahdollisuus olisi, joka on hyvä asia.</p>	<p>asemakaavamuutos.</p>
--	--------------------------

18. Juankosken pitäjäraati

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Puheenjohtaja on päätenyt esittämään puoltoa kriteeristövaihtoehto 2. Perusteluna matkan pituus, turvallisuus, koulupäivälle ei tule lisää pituutta (kuten tulisi 3 km tai jopa 5 km). Pienemmillekin koululaisille 2 km matka on vielä turvallinen eikä liian pitkä. Koululaisten ja lasten liikkumattomuus näkökulmasta tarkasteltuna 2 km matka antaa sopivaa liikuntaa lapselle. Liikuntaan on hyvä panostaa, jotta se tulisi osaksi elämää jo varhaislapsuudesta lähtien.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

19. Pohjois-Savon ELY-keskus

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>ELY-keskus pitää kriteeristön laadintaa lähtökohtaisesti myönteisenä asiana, ja valmistelu vaikuttaa olleen asiantuntevaa. Maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta on hyvä, että käyttötarkoitusten muutokset perustuvat ennalta arvioituihin kriteereihin, joiden avulla myös yhdyskuntarakenteen kestävyys voidaan turvata pitkällä aikavälillä.</p> <p>Kuten kysymyksiä ja vastauksia -asiakirjassa on todettu, kaikessa maankäytön suunnittelussa yksi keskeinen tavoite on yhdyskuntarakenteen hajautumisen estäminen. ELY-keskus pitää hyvänä, että käyttötarkoituksen muutoksia tarkastellaan yhdenmukaisin perustein kriteeristöllä, joka perustuu hyväksyttäviin maankäyttöisiin perusteisiin. Esitetty kriteeristö painottuu melko voimakkaasti olemassa olevaan kouluverkkoon ja</p>	<p>Yhdyskuntarakenteen hajautumisen estäminen on yksi keskeinen tavoite kaikessa maankäytön suunnittelussa. Se on myös osittain ristiriidassa tavoitteessa lisätä haja-asutusalueen rakentamismahdollisuuksia. Tästä syystä vyöhykemäinen ajattelu on keino ratkaista tämä potentiaalinen ristiriita ohjaamalla rakentamista sinne, missä se eheyttää olemassa olevaa kylä- ja yhdyskuntarakennetta, tarjoten kuitenkin</p>

siihen liittyviin koulukyytijärjestelyihin, joita ei voida pitää luonteeltaan muuttumattomina. Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksilla kuitenkin on vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen, minkä vuoksi käyttötarkoituksen muutoksien perusteleminen etäisyydellä koulukyytireitteihin ei ole aivan ongelmatonta. Vaikka toki kouluverkostoon liittyvillä näkökohdilla voi niilläkin olla merkitystä arvioitaessa käyttötarkoitusten muutoksien mahdollisuuksia.

Kriteeristön painottuminen koulukyyteihin tulee ymmärrettäväksi ainakin sitä kautta, että nimenomaan koulukyytien järjestämisestä aiheutuu kunnalle merkittäviä kustannuksia. Maankäytön järjestämisessä kuitenkin MRL:n perusteella painottuvat edellä olevan lisäksi esimerkiksi yhdyskuntarakenteen toimivuus myös muutoin, palveluiden saatavuus sekä energia-, vesi- ja jätehuollon järjestäminen. Näitä seikkoja on otettu huomioon kieltävien kriteerien kautta. Kieltävissä kriteereissä on otettu huomioon muun muassa maatalouden suuryksikön läheisyys, mikä vaikuttaa hyvin perustellulta ratkaisulta.

Aineistossa on lueteltu tyyppillisiä muuttujia, jotka voivat vaikuttaa luvan käsittelyyn, ja jotka tarkistetaan lupavaiheessa. Vaikka lista vaikuttaisi esimerkinomaiselta, voisi sinne olla perusteltua lisätä ainakin muinaismuistokohteet.

Vakituisesta asumisesta aiheutuu erityyppisiä vaikutuksia kuin loma-asumisesta, minkä lisäksi myös esimerkiksi palveluiden järjestämiselle aiheutuvat vaateet ovat erityyppisiä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tässä vaiheessa olisi perusteltua soveltaa maltillista kriteeristövaihtoehtoa (vaihtoehto 1) käyttötarkoitusten muutosten arviointiin. Myös MAL-sopimusympäristössä lähdetään siitä, että vakituista asumista tulisi osoittaa etupäässä taajamiin, ja tämä on ilmastosyistäkin perusteltu lähtökohta. Koulukuljetusreitistön läheisyyteen pohjautuvan kriteeristön puutteena voidaan pitää sitä, että itse reitistö voi olla jossain määrin sattumanvarainen,

väljempää ja monipuolisempia asumisen mahdollisuuksia myös muualla kuin tiiviisti rakennetuilla kaupunkialueilla.

Kriteeristön määrittelyssä päädyttiin käyttämään keskeisinä kriteereinä etäisyyttä olemassa olevista alakouluista ja vilkkaista koulukuljetusreiteistä. Molemmat voidaan nähdä tietynlaisena ”ympäristöindikaattorina” siitä, että nämä alueet ovat yleensä samanaikaisesti lähellä olemassa olevia tie-, vesi-, viemäri-, sähkö- ja tietoliikenneverkkoja että yhdyskuntarakenteen kannalta järkevillä paikoilla. Kriteeristöössä keskityttiin maankäyttöön ja sijaintitekijöihin, ei rakennuksen teknisiin ominaisuuksiin. Kustannusvaikutuksiltaan koulukuljetukset korotuvat isossa kuvassa ja ne epäsuorasti puoltavat myös muita tekijöitä. Valmistelun tavoitteena oli, että kriteeristö on helposti ymmärrettävä. Etäisyyksiin päädyttiin siten, että pyrittiin löytämään ne rajat, jossa koulukuljetusten järjestämisvelvollisuutta ei muodostu. Kriteeristö on samalla aikaa yksinkertainen, helppo ymmärtää sekä tarkoituksenmukainen yhdyskuntarakenteen toteutumisen kannalta.

Selostusta täydennetään tältä osin ja listaukseen lisätään arkeologisen kulttuuriperinnön suojelu.

minkä vuoksi tällaisen kriteeristön soveltaminen voi vaikuttaa myös yhdyskuntarakenteen kehitykseen sitä hajauttaen. Kriteeristö ei tällöin välttämättä ohjaa esimerkiksi kylien elinvoimaisuuden parantamiseen.

Suurimmalle osalle Pohjois-Savon ja Kuopion alueen vesistöistä on laadittu rantarakentamista ohjaava kaava. Ensisijainen instrumentti käyttötarkoitusten muutosten toteuttamiseen on kaavoitus, jonka myötä suunnittelu on kokonaisvaltaista ja osallistavaa. Laadittaessa ranta-alueille rantarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa tai ranta-asemakaavaa lähtökohdana on MRL:n mukaan edelleen se, että osoitettava rakentaminen liittyy pääasiassa loma-asumiseen. Kriteeristöä soveltamalla tästä lähtökohdasta ei ole mahdollista poiketa, ja niin sanotuilla edullisimmillakin alueilla loma-asumisen tulee olla pääsääntö, ellei alueelle laadita asemakaavaa.

Viime kädessä mahdollisuudet esimerkiksi käyttötarkoitusten muutoksiin ratkaistaan MRL:n perusteella, ja MRL:n perusteella ratkeaa myös kaavoituksen tarve. Myös lausuttavana olevassa aineistossa on asianmukaisesti todettu, että kriteeristö ei ota kantaa itse poikkeamispäätösten tai suunnittelutarveratkaisujen käsittelyyn. Haettu päätös voi aineiston mukaan olla myös kielteinen, vaikka kriteeristö puoltaisi muutostyötä. Käyttötarkoitusten muuttamista koskeva kriteeristö puoltaa paikkaansa nimenomaan

Suurin osa rantojen rakentamista ohjaavista yleiskaavoista on laadittu jo ennen maankäyttö- ja rakennuslain voimaantuloa. Kaavojen päivitys vaatii resursseja ja esimerkiksi poikkeamispäätösten osalta yleiskaavoja on myös päivitetty niillä alueilla, joissa poikkeamisella on toteutettu rakentamista voimassa olleesta yleiskaavasta poiketen. Yleiskaavojen laatimisen jälkeen on paikoitellen tapahtunut merkittäviäkin muutoksia kylä- ja palvelurakenteessa. Tässä mielessä alueiden sijainti suhteessa muuhun yhdyskuntarakenteeseen ja palveluihin muuttuu ajan saatossa. Tällöin alueiden asema ympäröivään rakenteeseen verrattuna muuttuu. Erityisesti kouluverkossa tapahtuneiden muutoksien myötä osa vuosikymmeniä sitten vain loma-asumiseen kaavoitetuista alueista on tarkoituksenmukaista tarkastella uudelleen siitä näkökulmasta, onko alueelle järkevää ohjata pysyvää asumista vai ei. Myös uusien työkalujen, kuten paikkatiedon analysointiohjelmien avulla voidaan tunnistaa helpommin alueita, joissa loma-asumiseen kaavoitettuja alueita voidaan muuttaa pysyvään asumiseen ilman, että muutoksilla olisi merkittäviä negatiivisia vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen tai vastaaviin asioihin. Maaseutualueilla asemakaavojen laatiminen ei useinkaan ole mielekästä, johtuen asemakaavoituksen myötä kaupungille syntyvien velvoitteiden kasvusta esimerkiksi infrastruktuurin toteuttamisen ja ylläpidon näkökulmasta.

Kuopion kaupunki jatkaa myönnettyjen suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten tilannetta myös jatkossa.

<p>viranomaisharkintaa helpottavana ohjeistuksena. ELY-keskus pitää toivottavana, että käyttötarkoitusten muutoksia koskevan kriteeristön soveltamista käytäntöön joka tapauksessa seurataan.</p>	
<p>20. Yksityishenkilö (Y1)</p>	
<p>lausunnon tiivistelmä</p>	<p>vastine</p>
<p>Asun ns. korvessa, mutta minulla on yksityistietä 500 m matkaa valtion tielle. Lapsille se tuntui aika sopivalta kävelymatkalta koulukyytiin, vaikka metsää oli välissä. En kyllä laittaisi nykyisenä petoeläin aikana lastani yksin kävelemään esim metsäistä taivalta aamu pimeällä 3-kilometriä koulukyytiin. (Itse kävelin n. 5km kouluun salon halki joka päivä) Valitsisin puoltavaksi kriteeriksi vaihtoehto 2, max 2km kävelyä,sekin on korvessa pitkä matka. Toisaalta vanhojen rakennus paikkojen lupamenettelyn soisin helpottuvan varsinkin jos rakennus paikasta on maksettu koko ajan kiinteistövero. Sijaitsee toimivan yksityistien varressa ja muutaman sadan metrin päässä tiestä. Tontilla on vielä osuuskunnan vesiputki odottamassa aukaisua. Jätevesi järjestelmä pitää rakentaa. Itsellä on tällainen tässä vieressä. Eli Kuopion Slouganin mukaan" pitäisi olla lupa tehdä toisin". Myöskin se kriisi tilanteisiin varautuminen pitää huomioida. Maaseudulla pitää olla asunto kapasiteettia riittävästi kun jotain tapahtuu. Täältä löytyy kyllä myös sitä evästäkin, vaikka itse kasvattaen ja lämpöä asunnoissa on riittävästi (puita uuniin). On mielestäni erittäin tärkeä asia tässä maailman tilanteessa.</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>21. Etelä-Karttulan kylät kylätoimikunta</p>	
<p>lausunnon tiivistelmä</p>	<p>vastine</p>
<p>Alustavissa keskusteluissa on ollut esillä se, että jos kriteerit täyttyvät, niin kesäasuntoja voi muuttaa ympärivuotiseksi asuinnoiksi. Kuopion linja on ollut näissä aika tiukka, niin toivomme nyt linjan muuttuvan tälle asialle suotuisammaksi. Jokainenhan saa asua siellä missä haluaa ja toivomus on, että linja muuttuu suotuisammaksi myös täällä kaupungin reuna-alueilla.</p>	<p>Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>22. Viitaniemen nuorisoseura</p>	
<p>lausunnon tiivistelmä</p>	<p>vastine</p>
<p>Viitaniemen Nuorisoseura tietenkin toivoo että näille kulmille tulisi vakituisia asukkaita ja lapsiperheitä. Kyllä yhdistyksissä on pulaa nuorista toimijoista. Voi olla että syrjäkylät pysyisi elinvoimaisina jos loma-</p>	<p>Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

asunnot on vakituisia asuntoja.	
23. Kuopion seudun Omakotiyhdistys ry	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Haja-asutusalueilla on todellakin jo nyt paljon tyhjiillään olevia asuinrakennuksia ja näyttää siltä, että tilanne pahenee tulevien päätösten vuoksi. Kaikki mahdolliset palvelut vähenevät, mitkä olisivat välttämättömiä kaikkien ikäluokkien kannalta. Koulujen ja terveysasemien lakkauttamiset tai niillä uhkaaminen ajaa ihmisiä entistä enemmän suurempiin kasvukeskuksiin. Voi vain kuvitella minkälainen koulukyytien ja ambulanssien "ralli" seuraa ja miten kalliiksi se lopulta tulee kunnille. Aina olisi järkevää hyödyntää aiempaa rakennuskantaa mahdollisimman paljon jo yksistään ympäristösyistä. Kiinteistön muutos loma-asunnosta vakituiseksi asunnoksi voi aiheuttaa monenlaisia ympäristövaikutuksia, mitä ei osata aina ennakoida. Usein päättäjiltä puuttuu kokonaisvaltainen käsitys asioista ja harvoin ymmärretään muutosten vaikutukset vuosien päähän.</p>	<p>Selvitystyön yhteydessä tutkittiin tyhjiillään olevien asuinrakennusten määrää. Haja-asutusalueella olevista omakotitaloista on tyhjiillään noin 10–70 prosenttia. Näiden rakennusten ottaminen uudelleen asuinkäyttöön on tärkeä tavoite maaseutualueiden elinvoiman sekä resurssiviisauden näkökulmasta. Käyttämättömän asuinrakennuksen rakenteet, sähköverkko, viemärit ja tieyhteys ovat hyödyntämätöntä resurssia, joka hukataan asukkaiden puuttuessa. Jos rakennus on huonossa kunnossa, on sen purkaminen ja korvaaminen uudella omakotitalolla lähes aina mahdollista. Ongelmana on, että usein tyhjiillään olevat rakennukset eivät ole aktiivisessa myynnissä, jolloin potentiaalisilla muuttajilla on vähän mahdollisuuksia saada tietoa näistä kohteista. Lisäksi monia näistä tyhjiillään olevista rakennuksista ei ylipäätään haluta syystä tai toisesta myydä tai vuokrata.</p>
24. Karttulan vesiosuuskunta	
lausunnon tiivistelmä	vastine
Karttulan vesiosuuskunnan lausuntona esitän, että kannatamme Kriteeristövaihtoehtoa VE3 .	Lausunto merkitään tiedoksi.
25. Käärmelahden kyläyhdistys & Käärmelahden osakaskunta	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen kriteeristössä tulee huomioida, ettei kriteeristön luomisella vaikeuteta maalla asumista eikä maalle muuttamista. Siksi esitämme ja pyydämme huomioimaan ja tarkistamaan seuraavat asiat:</p> <p>- Pyytäisimme tarkistelemaan 5 km etäisyys kriteeriä koulusta tarkemmin. Jos niitä on tarkoitus saada vanhoja rakennuksia uudelleen käyttöön, tulisi 5 km rajaa tarkastella maaseudun näkökulmasta. Tällä kriteerillä ei tueta maaseudun tyhjiillään olevien asuntojen uudelleen käyttöä. Miten kriteeristö tukee asuttamista mm. Maaningan keskisaareen, jossa on myös kaupungin tonttitarjonta ja kunnallistekniikka rakennettuna. Keskisaareen on matkaa reilut 5 km Maaninkajärven koulusta. Moni kasvava ja aktiivinen kyläyhteisö jää tämän kriteerin ulkopuolelle ihan vain</p>	<p>Kriteeristö ei koske asemakaavoitettuja alueita, kuten Maaningan Keskisaarta. Voimassa olevat asema- ja yleiskaavat, joiden mukaan on mahdollista toteuttaa rakennuspaikkoja pysyvään asumiseen, säilyvät voimassa myös jatkossa. Puoltava kriteeri 2 koskee vilkkaita koulukuljetusreittejä. Vilkkaita koulukuljetusreittejä on useissa kylissä, joissa ei ole omaa koulua.</p>

siksi, ettei koulua kylällä ole.

- Maaningan aluetta halkoo vesistöt (Maaninkajärvi, Onkivesi ja pieni ruokovesi), jotka tekevät tiestöstä ja välimatkoista pitkiä ja haaroittuvia.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa maisemassa on paljon vapaa-ajan asuntoja, joissa voisi olla potentiaalia vakituiseen asumiseen. Myös tyhjillään olevia kiinteistöjä löytyy. Onko niin, että kriteeristöllä halutaan tuoda kaikki asumaan kouluista 5–15 km säteelle. Miten näissä kriteereissä on huomioitu lapsettomat pariskunnat, sinkut tai muuten vain yksineläjät, jotka arvostavat ympärillä olevaa rauhaa ja tilaa. Nykyisellään myös useissa työpaikoissa tai yrityksissä on mahdollisuus etätöihin, jolloin tiestön ei tarvitse olla pääväylää kotipihaan asti.

- Toivoisimme myös, että alle 5000m² tonteilla sijaitsevilla vapaa-ajan asunnoilla olisi mahdollisuus saada muutos vakituiseen asuinkäyttöön, koska monesti nämä pienet tontit sijaitsevat muista taloista/kiinteistöistä kauempana ja lakisääteiset maansuodattamot sekä jätevesijärjestelmät eivät häiritse naapuria. Jos asukas saa jätevesijärjestelmät soviteltua omalle alle 5000m² tontille lakien mukaan toivoisimme puoltavaa ratkaisua vakituiseksi asunnoksi muuttamiseksi.

- OPPILAAKSIOTTOALUE s.44 Onkohan Käärmelahden koulun kohdalle sattunut väärä aluemääritys? Tulisiko sen olla kasvualue ja lapsiperheiden muuttovoittoalue?

Laadittaessa kaavaa sekä käsiteltäessä poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua alueita tarkastellaan sijaintinsa ja ominaisuuksiensa näkökulmasta. Harkinnassa asiaa on tarkasteltava riittävän laaja-alaisesti sekä yhdenvertaisuuden vaatimukset täyttävällä tavalla. Ratkaisuille tulee olla maankäytöllinen peruste. Tällöin esimerkiksi maanomistajan henkilökohtaiset ominaisuudet eivät ole tarkasteltava seikka. Käyttötarkoituksen muutos loma-asunnosta vakituiseksi asunnoksi saattaa aiheuttaa odottamattomia kustannuksia kunnalle, koska se myönnetään kiinteistölle, ei hakijalle. Esimerkiksi koulukuljetusten järjestämisen tarve saattaa ajankohtaistua vasta kiinteistön tulevan omistajan aikana.

Kriteeristössä todetut pinta-alavaatimukset ovat voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisia. Milloin rakentamisella ei vaikeuteta kaavoittamista ja jätevesien käsittelystä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa (kiinteistön jätevesiä ei käsitellä rakennuspaikalla), rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2 000 m². Muussa tapauksessa rakennuspaikan kiinteistön pinta-alan tulee olla vähintään 5000m². Muutostyöt ovat siis mahdollisia myös alle 5000m² rakennuspaikoilla, kunhan kiinteistön jätevesiä ei käsitellä rakennuspaikalla. Vapaa-ajankäytössä olevista rakennuksista suuri osa sijaitsee vesistöjen rannoilla, jolloin asumisessa korostuu jätevesien aiheuttama vesistökuormitus. Kiinteistökohtainen järjestelmä kuormittaa ympäristöä jätevesien viemärintiä enemmän, jopa kuusinkertaisesti enemmän järjestelmästä riippuen. Kiinteistökohtaisten järjestelmien eräs ongelma on järjestelmän iän kasvaessa kunnossapidon laiminlyönti, jolloin kuormitus kasvaa.

Kyseisen taulukon värit kuvaavat vuonna 2019 YKR-demo-hankkeen yhteydessä selvitettyjä tilannekuvia. Tiedot ovat siis jo yli viisi vuotta vanhoja. Suomen ympäristökeskuksen YKR-demo-hankkeessa (2019) tarkasteltiin Kuopion seudun erilaisia vyöhykkeitä asutusrakenteen ja toiminnallisuuden näkökulmasta. Tätä aluejakoa käytetään kriteeristön vaikutustenarvioinnissa kuvaamaan erilaisia alueita tarkemmin kuin

esimerkiksi postinumeroon perustuvalla aluejaolla on mahdollista tehdä. Selvityksessä Käärnelahden alue on todettu lapsiperheiden muutosalueeksi. Lapsiperheiden muutosalueet kuvaavat alueita, joissa lapsiperheiden muuttoliike on kääntynyt keskipitkällä tai lyhyellä aikavälillä muuttotappioksi, mutta suhteessa alueen ikäluokan kokoon muutos on vielä melko hidasta. Hidas muutos kuvastaa yleensä alueiden kehitysvaihetta selkeimmän kasvun tai pidemmän tasapainovaiheen jälkeen.

26. Räsälän raittiusyhdistys

lausunnon tiivistelmä

Räsälän Raittiusyhdistys on katsonut ehdotuksia läpi ja tullut siihen tulokseen, että vakituisen asunnon rakentamista ja mökkien muuttamista asunnoiksi pitäisi suosia kautta Kuopion alueen. Esimerkiksi Vehmersalmella on paljon mökkiä, joiden asukkaat olisivat innokkaita tulemaan vakiasukkaiksi, mutta lupa ei ole helppo saada. Jos tulisi perheitä niin tulisi myös lapsia ja kyllä se pitäisi pienen kylän palveluja yllä ja koulumatkan kulussa vanhemmat avustavat. Näistä syistä kilometriraja voisi olla hyvinkin 3 km tai niin, että ala-asteella vähemmän ja yläasteella se 3 km. Nykyisessä maailman tilanteessa voi olla hyväksikin, että asutusta vähän hajautettaisiin enemmän maaseudulle.

vastine

Merkittävä osa olemassa olevista vapaa-ajan asunnoista sijaitsee alle 5 kilometrin etäisyydellä lähimmältä alakoululta. Näiden asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituisen asumiseen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturi-kampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä. Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen. Lausunto merkitään tiedoksi.

27. Pihkainmäen kyläyhdistys

lausunnon tiivistelmä

Pihkainmäen kyläyhdistyksen hallitus käsitteli asiaa kokouksessaan. Totesimme meidän osamme olevan tiedon välittäminen eteenpäin henkilöille, joita asia koskee. Emme siis yhdistyksen hallituksella ota kantaa asiaan.

vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

28. Etelä-Kuopion kylät ry

lausunnon tiivistelmä

Hiltulanlahti on hyvä esimerkki kuinka etenkin lapsiperheet haluavat muuttaa kauemmaksi ydinkeskustasta. Muun muassa luonto ja maaseudun rauha ja sen tuoma turvallisuus houkuttaa lapsiperheitä kauemmaksi keskustasta, mutta tämän myötä koulukuljetusverkkoakin olisi syytä tarkastella lähemmin kriteeristöä päivittäessä. Kriteeristön päivittyessä epäilemättä asukasmäärä kasvaa, jolloin koulukuljetus km rajaa tulisi pienentää lisääntyvän liikenteen ja sen tuoman liikennemäärän kasvun myötä. Maaseudulla sijaitsevien vapaa-ajan

vastine

Merkittävä osa olemassa olevista vapaa-ajan asunnoista sijaitsee alle 5 kilometrin etäisyydellä lähimmältä alakoululta. Näiden asuntojen muuttamisen mahdollistaminen vakituisen asumiseen tukee koulujen tehokasta ja resurssiviisasta käyttöä sekä säilymistä. Kyläalueilla ja koulujen lähialueilla käyttötarkoituksen muutoksilla tuetaan alueiden elinvoimaisuutta ja epäsuorasti myös muiden kuin koulupalvelujen, kuten parturi-kampaamojen ja huoltoasemien, säilymistä.

<p>asuntojen ja käyttämättömäksi jääneiden omakotitalojen ja mökkien vauhdittamista ympärivuotiseen asumiseen olisi syytä tukea. Saamalla molemmat asumukset ympärivuotiseen käyttöön, saadaan maaseutu virkoamaan uudelleen.</p>	<p>Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>29. Kuopion kaupunki Alueellinen ympäristönsuojelu</p>	
<p>lausunnon tiivistelmä</p>	<p>vastine</p>
<p>VAIKUTUKSET ILMASTOON JA YMPÄRISTÖÖN Vaikutusten arvioinnissa ei ole erikseen vielä arvioitu vaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön. Niiden lisääminen tarkasteluun olisi syytä tehdä ja tuoda esille. Vaikutusten arvioinnissa ei ole myöskään tehty arviointia suhteessa kaupunkistrategian päätavoitteisiin, kuten Ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio.</p> <p>MRL:n tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Valtakunnallisissa alueiden käytön tavoitteissa myös pyritään siihen, että saavutettaisiin maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys.</p> <p>Kuopion kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Tavoitteiden saavuttamiseksi jokaisessa kaavassa ja maankäytön suunnittelua ohjaavassa asiakirjassa ja suunnitelmassa on syytä tutkia ratkaisut päästöjen vähentämiseksi ja luonnonvarojen käytön minimoimiseksi. Lisäksi on syytä tarkastella, miten voidaan parhaiten varautua ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin, kuten tulvariskeihin, myrskyihin tai talviolosuhteiden muutoksiin. Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan myös siihen, onko kestävä elämäntavan toteuttaminen mahdollista: miten arjen lähipalvelut sijoittuvat tai ovatko kestävä liikkeitä (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely, autovapaa elämä) mahdollisia.</p> <p>Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, hiilinielujen säilyttämisen varmistamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön takaamiseksi uusien alueiden käyttöönottoa on aina tarkasteltava kriittisesti ja irrallisten uusien rakennettujen alueiden syntymistä tulisi välttää. Ilmaston ja ympäristön</p>	<p>Ilmastoon ja ympäristöön liittyviä asioita on tarkasteltu selostuksessa useamman väliotsikon alla. Esimerkkinä mainittakoon kappaleet 5.1 Nykytilanteen analyysi, 7. Kriteeristö perusteluineen sekä 8. Vaikutusten arviointi.</p> <p>Kuten vaikutustenarvioinnin yhteydessä todetaan, suurin osa kriteeristön mukaisista rakennuspaikoista sijaitsee 0–15 kilometrin etäisyydellä lähipalveluista. Edistämällä haja-asutuksen kohdentumista lähemmäs palveluita voidaan eheyttää sekä yhdyskunta- että kylärakennetta, kun suurempi osa haja-asutuksesta toteutuu lähemmäs palveluita kuin tällä hetkellä. Vaihtoehtona maaseuturakentamisen periaatteiden mukaisen, sisämaahan kohdistuvan, kauemmas palveluista toteutuvan rakentamisen sijaan on tarkoituksenmukaisempaa edistää pysyvää asumista lähempänä palveluita sijaitsevilla rantarakennuspaikoilla.</p> <p>On tarkoituksenmukaista, että haja-asutusalueella hyödynnettäisiin olemassa olevia rakennuksia, rakennuspaikkoja ja niille toteutettua infraa kuin toteutettaisiin lisää rakennuspaikkoja ja rakentamista. Tässä mielessä pysyvän asutuksen ohjaaminen</p>

<p>kannalta on hyvä, että kieltävissä kriteereissä on rajattu vapaa-ajan asunnon muuttaminen vakituiseksi mm. saarissa, joihin ei ole tieyhteyttä, alueet, jotka ovat selkeästi irrallaan tieyhteyden ja toiminnallisuuden näkökulmasta sekä luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, melualueet.</p>	<p>rakennuspaikoille, jotka ovat jo olemassa tai kaavoitettu, on ratkaisuna sellainen, joka säästää mahdollisimman paljon täysin uusien rakennuspaikkojen toteuttamista maaseutualueilla.</p>
<p>Yhdyskuntarakenteen hajautumisen estäminen eli yhdyskuntarakenteen eheys on ilmastopäästöjen ja kestävän kaupunkirakenteen kannalta merkittävä asia. Eri toimintojen sijoittaminen niin, että ne tukevat toisiaan ja ovat saavutettavissa kestäväillä kulkutavoilla, on ilmaston ja ympäristön kannalta parempi, kuin että toiminnot olisivat hajallaan. On olennaista, että yhdyskuntarakenteessa tukeudutaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja infrastruktuuriin. Eheän yhdyskuntarakenteen suunnittelulla ehkäistään myös sini- ja viherrakenteen pirstoutumista, kun varmistetaan viher- ja vesialueiden fyysiset ja toiminnalliset yhteydet.</p> <p>Ranta-asemakaavoitetut alueet on jätetty kriteeristön ja tarkastelun ulkopuolelle, sillä lähtökohtaisesti ne ovat vapaa-ajan asumiseen tarkoitettuja alueita (Ranta-asemakaava laaditaan pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi (MRL 73 §) ja poikkeamispäätöksiä tulee tarkastella kriittisesti mm. yhdenvertaisuuden kannalta.</p> <p>Rantarakentaminen pääsääntöisesti hajauttaa yhdyskuntarakennetta, etenkin jos lähelle ei sijoitu muuta asuinaluekeskittymää. Välimatkojen pituuskasvaminen, asumisen väljyys ja uuden infrastruktuurin rakentamisen tarve lisää kielteisiä ilmastovaikutuksia lisäten kasvihuonekaasupäästöjä ja luonnonvarojen kulutusta. Ilmastovaikutuksia syntyy myös alueilla, jotka eivät ole kaupungin omistamia alueita, mutta kaupungin maankäytön suunnittelulla ja ohjauksella on suuri merkitys kaupungin alueella syntyviin kasvihuonekaasupäästöihin. On siis perusteltua ja hyvä ilmastopäästöjen hillinnän kannalta, että kriteeristössä ranta-asemakaavoitetulla olevalla alueella kiinteistö on kieltävän kriteerin alla. Jos kuitenkin kiinteistöjen omistajien yhteisiä poikkeamishakemuksia tulee, näiden osalta tulisi huomioida vaikutukset ilmastoon ja ympäristöön osana prosessia.</p>	<p>Useassa paikassa Kuopiossa rakennuskanta tyhjenee ja paikoitellen pysyvistä asunnoista on tyhjillään alueittain tarkasteltuna yli 35 %. Osaa tyhjillään olevista asuinrakennuksista käytetään esimerkiksi vapaa-ajan viettoon tai pienemmässä määrin kaupallisessa majoituskäytössä tai varastoina. Rakennusten ottaminen uudelleen asuinkäyttöön on tärkeä tavoite maaseutualueiden elinvoiman sekä resurssiviisauden näkökulmasta. Käyttämättömän asuinrakennuksen rakenteet, sähköverkko, viemärit ja tieyhteys ovat hyödyntämätöntä resurssia, joka hukataan asukkaiden puuttuessa.</p> <p>Suurin osa rantojen rakentamista ohjaavista kaavoista on laadittu jo ennen maankäyttö- ja rakennuslain voimaantuloa. Kaavojen päivitys vaatii resursseja ja esimerkiksi poikkeamispäätösten osalta yleiskaavoja on myös päivitetty niillä alueilla, joissa poikkeamisella on toteutettu rakentamista voimassa olleesta yleiskaavasta poiketen. Yleiskaavojen laatimisen jälkeen on paikoitellen tapahtunut merkittäviäkin muutoksia kylä- ja palvelurakenteessa. Tässä mielessä alueiden sijainti suhteessa muuhun yhdyskuntarakenteeseen ja palveluihin muuttuu ajan saatossa. Tällöin alueiden asema ympäröivään rakenteeseen verrattuna muuttuu. Erityisesti kouluverkossa tapahtuneiden muutoksien myötä osa vuosikymmeniä sitten vain loma-asumiseen kaavoitetuista alueista on tarkoituksenmukaista tarkastella uudelleen siitä näkökulmasta, onko alueelle järkevää ohjata pysyvää asumista vai ei. Myös uusien työkalujen, kuten paikkatiedon analysointiohjelmien avulla voidaan tunnistaa helpommin alueita, joissa loma-asumiseen kaavoitettuja alueita voidaan muuttaa pysyvään asumiseen ilman, että muutoksilla olisi merkittäviä negatiivisia vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen tai vastaaviin asioihin. Maaseutualueilla asemakaavojen laatiminen ei useinkaan ole mielekäästä, johtuen</p>

Painottaminen bussikuljetuksin ajettavia koulukuljetusreittejä ja niiden läheisyyttä, on kasvihuonekaasupäästöjen hillinnän näkökulmasta hyvä. Jos koulukuljetukset taksilla lisääntyvät, lisää se tieliikenteestä aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä ja siten kielteistä ilmastovaikutusta. Olisi hyvä myös pohtia, onko lähes 5 kilometrin etäisyys koulukuljetusreitistä sellainen, jonka kouluikäiset tosiasiallisesti kulkevat kävellen tai pyöräillen ympärivuoden säästä ja katuvalaistuksen puutteesta huolimatta, eikä tämä tosiasiallisesti lisäisi yksityisautoilumatkoja. Aina olisi paras tukeutua joukkoliikenteen reitistöjen varaan, jolloin yksityisautoilulle voisi olla enemmän vaihtoehtoja. Siksi on perusteltua kielteisten ilmastovaikutusten minimoimiseksi, että kriteeristöissä on huomioitu joukkoliikennevyöhykkeet.

Kuten raportissa todetaan, lähtökohtaisesti kaikki kriteeristön mukaiset rakennuspaikat tukeutuvat arkiliikkumisessa yksityisautoiluun. Lisäksi haja-asutusalueella yli puolessa kotitalouksista on kaksi autoa. Vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituiseksi lisää siis entisestään tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä.

Tavoite tyhjillään olevien asuinrakennusten uudelleen käyttöönoton lisäämiseksi vakituisen asuinkäyttöön on ilmaston ja resurssiviisauden kannalta järkevää, sillä tällöin voidaan hyödyntää olemassa olevia rakenteita, tie- ja sähköverkkoa ja muita jo aikaisemmin rakennettua infrastruktuuria. Olemassa olevan rakennuskannan hyödyntäminen ja rakennusten kunnostaminen on myös tutkitusti ilmastopäästöjen kannalta kestävämpi ratkaisu, kuin uuden rakentaminen. Näin ollen vapaa-ajan asunnon muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi on resurssiviisas ratkaisu. Kuitenkin vakituisen asumisen myötä rakennuspaikkoihin kohdistuu muita laajempia seurauksia, jotka vaikuttavat ilmastopäästöjä lisäävästi. On huomioitava, että mikäli vapaa-ajan asuntoja muutetaan vakituiseksi, yhdyskuntarakenteeseen voi syntyä irrallisia saarekkeitä eli yhdyskuntarakenne hajautuu. Vakituisten asuinkiinteistöjen lähelle tulee rakentaa tai viedä uusia palveluja ja infrastruktuuria, kuten

asemakaavoituksen myötä kaupungille syntyvien velvoitteiden kasvusta esimerkiksi infrastruktuurin toteuttamisen ja ylläpidon näkökulmasta.

Tieliikenteen kasvihuonepäästöjen määrä kasvua voidaan hillitä kriteeristöissä esitetyllä tavalla, eli tukeutumalla lähipalveluihin ja koulukuljetusten osalta joukkoliikenteeseen. Tieliikenteen päästöjen ajettua kilometriä kohden voidaan olettaa pienentyvän autokannan uudistuessa ja autoilun vaihtoehtoisten käyttövoimien yleistyessä.

Palvelutarpeen kasvua sekä infrastruktuurin toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia on käsitelty selostuksen luvuissa 8.4 ja 8.5. On arvioitu, että kaupungin näkökulmasta kustannukset jäävät kohtuullisiksi. Olemassa olevien rakennuspaikkojen osalta uuden infrastruktuurin toteuttamistarve on hyvin maltillinen.

sosiaali- ja terveyshuollon palveluita, sähkö- ja tieverkostoa.

VAIKUTUKSET VESIENSUOJELUUN

Vapaa-ajankäytössä olevista rakennuksista suuri osa sijaitsee vesistöjen rannoilla, jolloin asumisessa korostuu jätevesien aiheuttama vesistökuormitus. Kiinteistökohtainen järjestelmä kuormittaa ympäristöä jätevesien viemärointiä enemmän, jopa kuusinkertaisesti enemmän järjestelmästä riippuen. Kiinteistökohtaisten järjestelmien eräs ongelma on järjestelmän iän kasvaessa kunnossapidon laiminlyönti, jolloin kuormitus kasvaa. Kriteereissä onkin puoltavana tekijänä viemäriverkoston alueelle sijoittuminen.

Vesistövaikutusten kannalta käyttötarkoituksen muuttaminen ympärivuotiseksi on positiivinen asia, mikäli kiinteistö tässä yhteydessä liittyy jätevesiviemäriin, ja aiempi jätevesikuormitus ympäristöön poistuu kokonaan. Mikäli jätevesiverkoston liittyminen ei ole alueella mahdollista, ympärivuotinen käyttötarkoitus merkitsee mahdollisesta jäteveden puhdistusjärjestelmän uusimisesta tai kunnostuksesta huolimatta vesistökuormituksen jatkumista tai käyttömäärän lisääntyessä kuormituksen lisääntymistä.

Ympäristölainsäädäntö mahdollistaa tiukemmat määräykset ainoastaan 100 metrin rantavyöhykkeellä, joka mitataan päärakennuksen seinästä. Jätevesijärjestelmän purkupaikka voi olla jopa tätä lähempänä rantaa. Jäteveden kuormituksen kannalta 100 metriä on lyhyt matka. Esimerkiksi 120 metriä rannasta sijaitsevalta rakennukselta ei voida edellyttää tehostettua jäteveden puhdistamista. Tämän vuoksi tulisi rantarakentamisen lisäämisessä, mukaan lukien käyttötarkoituksen muutokset, suhtautua kriittisesti viemärointialueiden ulkopuoliseen asumisen lisäämiseen. Vesistökuormituksen vähentämiseksi olisi hyvä tarkastella hieman laajempaa kuin 100 metrin vyöhykettä, mieluummin alle 200 metrin vyöhykkeellä sijaitsevia rakennuksia

Haja-asutusalueen vesihuoltoverkosto on pääosin osuuskuntien omistamaa. Viemäriverkoston laajeneminen on tällä hetkellä hyvin hidasta.

Kun rakennuksen käyttötarkoitus muutetaan vapaa-ajan asumisesta pysyvään asumiseen, on rakennuslupavaiheessa tarkoituksenmukaista varmistaa myös se, että jätevesien käsittely hoidetaan asianmukaisella tavalla. Tällöin on oletettavaa, että suuri osa vanhoista järjestelmistä päivitetään vastaamaan nykyisiä standardeja ja suuri osa rakennuspaikoista liittyy suoraan viemäriverkkoon. Näiden rakennuspaikkojen osalta jätevesien näkökulmasta tilanne parantunee siis huomattavasti nykytilanteesta, sillä valtaosa vapaa-ajan asunnoista ei ole liittynyt viemäriverkkoon, vaikka rakennus sijaitsi sen toiminta-alueella

Milloin jätevesien käsittelystä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa (kiinteistön jätevesiä ei käsitellä rakennuspaikalla), rakennuspaikan kiinteistön pinta-alan tulee olla vähintään 5000m². Tällöin rakennuspaikan on oltava suurempi, jotta kiinteistöltä voidaan varata riittävästi tilaa teknisten ratkaisujen toteuttamiseksi (esim. maasuodattamon rakentamiseksi) ja riskit käyttöveden likaantumisen ovat pienemmät, etenkin silloin kun käyttövesi otetaan omasta kaivosta. Kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän on täytettävä kunnan ympäristönsuojelumääräysten vaatimukset. Vaatimus koskee myös ranta-alueiden ulkopuolisia alueita.

<p>Käyttötarkoituksen muutokset tietyllä alueella voisivat lisätä viemäriverkoston toimintavarmuutta ja jopa lisätä mahdollisuuksia täydentää verkostoa lisärakentamisella.</p> <p>Vesiensuojelun kannalta käyttötarkoituksen muutos on siis joko neutraali tai positiivinen, mikäli se edesauttaa viemäriin liittymistä. Kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän varassa oleva ranta-asuminen sen sijaan on omiaan lisäämään vesistökuormitusta, joka on kesäsäiden lämmitessä entistä suurempi ongelma. Olemassa olevan infran läheisyydessä olevan vapaa-ajanasumisen muuttaminen ympärivuotiseksi on siten vesiensuojelussa enemmän positiivinen asia, sen sijaan hyvin hajallaan oleva ympärivuotinen ranta-asuminen kuormittaa vesistöjä jätevesien ravinnepäästöillä. Ns. Kuivan maan asumisessa ratkaisevaa on asumisen ja jätevesien purkupaikan sijoittuminen niin, että vedet eivät ohjautuisi oja ja puroja pitkin suoraan vesistöön. Edellä kirjoitettu koskee siten lähinnä ranta-asumista, mutta soveltuvin osin myös ns. kuivan maan kiinteistöjä.</p>	
---	--

30. Nilsin Kuntakeskuksen kehittämisyhdistys NIKE ry	
---	--

lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Lähtökohtaisesti koko työ on lähtenyt liikkeelle Tahkon tilanteesta ja nyt se ei ole mukana. Vaikka perusteluina on kaava-asiat, niin joka tapauksessa ihminen on tehnyt kaavat ja ihmiset pystyy muuttamaan ajatteluaan niin, että Tahko olisi suunnittelussa mukana.</p> <p>Pohjatyön olette tehneet todella hyvin. Jatkoa varten kriteeristö on erittäin hyvä olla mukana. Tosin kaikessa on veto-oikeus. Se missä tiukkuudessa harkintaa käytetään, riippuu taas henkilöstä.</p> <p>Tahkoon takaisin. Ne asukkaat, jotka muuttavat Tahkolle. Heillä ei ole pelkkä kela-kortti taskussa. Herää kysymys. Onko meillä varaa olla ottamatta, niitä verotuloja kaupungin kassaan. Mielestäni ei ole. Pienenä esimerkkinä: eräs pariskunta osti juuri tontin Tahkolta. Heidän verotettava tulo on 1500000 eur. Siitä lohkeaisi verotuloja 120.000. (pehmeä leipä</p>	<p>Tahkon alueen tilannetta on käsitelty tarkemmin Tahkon Kyläyhdistys ry:lle annetussa vastineessa kohdassa 11. Tahkon alueen yleiskaavan mahdollisesta päivittämisestä on keskusteltu Tahkon Kyläyhdistyksen kanssa alkukesällä 2024 ja aiheesta järjestettiin yleisötilaisuus 12.6.2024. Yhteistyö asian tiimoilta jatkuu myös kriteeristön valmistelutyön jälkeen.</p>

<p>kouluihin maksaisi n 75.000).</p> <p>Itse tekisin helpommat muutosmahdollisuudet tietyille alueille. Rinteet ja ydinkeskusta pitää olla vakituisen asumisen ulkopuolella.</p>	
31. Sotkan Helmi ry	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Kyllä maalla ja haja asutus alueilla pitäisi rakentamista sallia ehdottomasti väljemmin. Nyt suunta on väärä. Ei pelkästään vapaa ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi vaan myös ihan uusien rakennus paikkojen myöntämistä helpommin pitäisi sallia. Kaikki ihmiset ei halua eikä sovellu tiheään asutuille alueille. Jos ne kuitenkin sinne "pakotetaan" kun ei rakennus paikkoja löydy, eikä edes myytäviä taloja niin se aiheuttaa pitkässä juoksussa paljonkin kuluja kun mm. mielenterveys horjuu tiheässä asutuksessa. Se kulu on paljon isompi kuin esim koulukyytien järjestäminen, koska se vaikuttaa pitkässä juoksussa niin moneen asiaan, mm terveydenhoitoa, työkyvyttömyyttä, työttömyyttä jne. On ihan tutkittua että esim metsässä oleminen ja käyminen jo parantaa mielenterveyttä. Kaikki ei siltikään muuttaisi maalle vaikka se sallittaisiin helpommin.</p>	<p>Kuopion kaupungin alueella pysyvä asuminen on ratkaistu ensisijaisesti voimassa olevissa asema- ja yleiskaavoissa. Lisäksi hajarakentamista ohjaa kaupungin oma linjaus (Maaseuturakentamisen periaatteet, 2016). Kriteeristöllä helpotetaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen. Selvitystyön yhteydessä tutkittiin tyhjillään olevien asuinrakennusten määrää. Haja-asutusalueella olevista omakotitaloista on tyhjillään noin 10–70 prosenttia. Näiden rakennusten ottaminen uudelleen asuinkäyttöön on tärkeä tavoite maaseutualueiden elinvoiman sekä resurssiviisauden näkökulmasta. Käyttämättömän asuinrakennuksen rakenteet, sähköverkko, viemärit ja tieyhteys ovat hyödyntämätöntä resurssia, joka hukataan asukkaiden puuttuessa. Jos rakennus on huonossa kunnossa, on sen purkaminen ja korvaaminen uudella omakotitalolla lähes aina mahdollista. Ongelmana on, että usein tyhjillään olevat rakennukset eivät ole aktiivisessa myynnissä, jolloin potentiaalisilla muuttajilla on vähän mahdollisuuksia saada tietoa näistä kohteista. Lisäksi monia näistä tyhjillään olevista rakennuksista ei ylipäätään haluta syystä tai toisesta myydä tai vuokrata.</p>
32. Maaseudun uusi aika ry	
lausunnon tiivistelmä	vastine
<p>Kävimme MUA ry:n hallituksessa keskustelua aiheesta, mutta valitettavasti tällä kertaa emme aikataulusyistä ehtineet perehtyä kriteeristöön ja työstää varsinaista lausuntoa. Mutta kävimme yleisemmin keskustelua aiheesta ja pidämme erittäin kannatettavana ja tärkeänä asiana vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen sallimista vakituisiksi asunnoiksi. Tämä on merkittävä elinvoimakysymys liitoskunnille ja kylillä, ja lopulta heijastusvaikutuksineen koko Kuopion kaupungille ja Itä-Suomelle.</p> <p>On tärkeä tunnistaa, että kaikki eivät halua asu</p>	<p>Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

tiivisti vaan enemmän maaseutumisissa elinympäristöissä ja kylissä ja näin ollen vapaa-ajan asuntojen muuttamisen salliminen vakituisiksi asunnoiksi toimii yhtenä alueen vetovoimatekijänä. Myöskään kestävyysnäkökulmasta ei ole lainkaan yksiselitteistä, että hajautettu asutusrakenne olisi yhtään vähemmän kestävä vaihtoehto kuin tiivis, vaikka sellaista on paljon argumentoitu. Aiheesta on saatu myös täysin päinvastaisia tutkimustuloksia. Ratkaisevaa on kokonaiskulutus. Se, että ihmiset muuttavat asumaan vapaa-ajan asuntoihin voi itse asiassa vähentää asumisen aiheuttamaa kuormitusta, kun perheet eivät tarvitse enää kahta asuntoa (vakituista ja vapaa-ajan asuntoa).